

2-нэ нап.

3ay3 ПЭДЖЭЖЫО

2-нэ нап.

Ислъамым N HAI

3-нэ нап.

4-нэ нап.

АІыхъужьым и фэеплъ зэІущІэ

Бахъсэн щіыналъэм щекіцэкі ухуэныгъэхэр къепщытэ

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек лэжьыгъэ ІуэхукІэ Бахъсэн шІыналъэм иджыблагъэ щы ащ. Абы къипщытащ лъэпкъ, федеральнэ проектхэм япкъ иткіэ шіыпіэм щрагъэкіуэкі ухуэныгъэщіэхэр, зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэр зэрагъэзащІэр.

КУБА къуажэм щаухуэ школыщІэр зригъэлъэгъуащ КІуэкІуэм. НыбжьыщІэ 500-м ятещІыхьауэ ящІ еджапІэм сом мелуан 311-рэ хухахащ «Егъэджэныгъэ» лъэпкъ проектым и «Иджырей школ» федеральнэ гуэдээным ипкъ «иджырей школ» федеральна гуздзаным инкь иткіэ. Проектым къызэрыщыгъэлъэгъуамкіэ, школыщіэр къатитіу зэтету щытынущ, абы къызэщіиубыдэнущ метр зэбгъузэнатіэ мини 9,8-рэ. Школым хэтынущ класс пэшхэр, библиотекэ, спорт залышхуэрэ нэхъ шыкіл эрэ. махуэшхуэ зэхыхьэхэм хуэщІа, цІыху 300 зыщІэхуэн актовэ пэшышхуэ. Апхуэдэў еджапІэм иІэнущ шхапІэ зэпэщ, медицинэ ІэнатІэ щхьэхуэ, административнэ, хозяйствэ къудамэхэр. Мы зэманым ирихьэлlэу ухуэныгъэм и лъабжьэр ягъэтІылъащ, фундаментыр гъэувыным хуэща лэжьыгъэхэр зэфlэкlащ. Къинэмыщауэ, гъущахэр зэпыгъэвэным, ахэр зэпкърылъхьэным, инженер сетхэр укъуэдииным епха лэжьыгъэхэри яухащ. Апхуэдэу щадзащ блынхэр чырбышкіэ зэтелъхьэнми гъущіымрэ бетонымрэ къахэщІыкІа плитахэр гъэувынми. Лэжьыгъэм пэрыт ІэшІагъэлІхэм зэрыхуагъэфащэмкіэ, ухуэныгъэр зэфіэкіынущ дызэрыт илъэсым и дыгъэгъазэ мазэм ирихьэлізу.

Республикэм и Іэтащхьэм гунэс щыхъуащ ухуэныгъэр зэрекіуэкіыр. Абы тепсэлъыхьу, Кіуэкіуэм къыхигъэбелджылыкіащ еджапіэм и пщІантіэм щаухуэну спорт утыкухэр зыхуей-зыхуэныкъуэ псомкіи къызэгъэпэщауэ зэрышытыпхъэр.

ШколыщІзм епха Іуэхухэм щыгъуазэ зыхуищІа нэужь, КІуэкІуэ Казбек къипщытащ жылэм щаухуэ амбулаторэщІэм и щытыкІэри. Дызэрыт илъэсым и мазаем яблауэ аращ а ухуэныгъэр. Амбулаторэщ Тэм иубыдынуш метр зэбгъузэнатіэ 513-рэ. Ар ухуэным хухахащ сом мелуан 42-рэ. Мы зэманым ирихьэл эу лэжьыгъэр щекіуэкі щіыпіэр зыхуей хуагъазэ, унэм и лъаб-жьэр ягъэтіылъ, фундаментхэр ягъэув. Проектым къызэрыщыгъэлъэгъуамкІэ, зыкъату щытыну а медицинэ Іуэхущіапіэм Іэщіагъэліхэр зэблэкІыу щылэжьэнущ, махуэм къриубыдэу сымаджэ 90-м еплъыфынущ. Амбулаторэм хэтынущ терапевтым, сабий дохутырым, нэгъуэщі Іэщіагъэліхэм я пэш щхьэхуэхэр, мастэ щыхалъхьэ пэшыр, нэгьуэщіхэри. Ар яухуэ УФ-м и Президент Путин Владимир узыншагъэр хъумэным епха и ІэнатІэхэм ящыщу сымаджэхэр япэу зэкlуалІэ, жылэхэм, къуажэхэм дэт поликлиникэхэм, амбулаторэхэм гулъытэ хэха хуэщІыпхъэу къызэрилъытар я тегъэщІапІэу. АмбулаторэщІэр хьэзыр хъунущ, зэрыхуагъэ-фащэмкІэ, 2023 гъэм и дыгъэгъазэм ири-

Республикэм и пашэр яхуэзащ икІи епсэлъылащ жылэм дэт медицинэ ІуэхущІапІэм и лэжьакІуэхэми кубадэсхэми. КІуэкІуэм щІыналъэм и унафэшіхэм пщэрылъ ящищіащ ахэр зыгъэп в тей Гуэхүхэм гулъытэ хуащ Гыну

Бахъсэн щІыналъэм щылажьэ мэкъумэш Іуэ-

хущіапіэхэм я іэщіагъэліхэми яхуэзащ Кіуэкіуэ Казбек. Нартыхумрэ сэхуранымрэ хэсэным мы лъэхъэнэм яужь ит лэжьакіуэхэм а іуэхухэр зэрекіуэкіым щыгъуазэ хуащіащ іэтащхьэр. Къыхэдгъэщынщи, Бахъсэн щІыналъэм нартыху щыхасэнущ гектар мин 20-м щІигъум, сэхураным хухахынуш гектар мини 3,4-рэ. Мэкъумэш лэжьыгъэхэр и чэзум икІи хъарзынэу зэфіокі. Жылапхъэкіи щіыгъэпшэркіи къызэгъэпэщащ хозяйствэхэр. Псори зэхэту къапштэмэ, республикэм сэхураныр щыхасэнущ гектар мин 14-м, нартыхум иубыдынущ гектар мини 148-рэ.

КъБР-м и Іэтащхьэм гулъытэншэ ищ акъым районым и гъуэгухэм щекІуэкІ ухуэныгъэзэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэри. Куба - Малкэ автомобиль гъуэгум, километри кІыхьагъым, апхуэдэ лэжьыгъэхэр щаублауэ шыташ илъэс блэкІам и дыгъэгъазэм. Гъуэгум щыщу километри 3.6-м телъа асфальтыжьыр тратхъури асфальтыщ эм лъабжьэ хуэхъуну Іыхьэр тралъхьэжащ. Ухуэныгъэ-зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэр зэраубзыхуам нэхърэ нэхъ пасэу, зы илъэскіэ япэ иту, зэфіа-гъэкіыну жаіащ гъузгум елэжь Іэщіагъэліхэм. А Іуэхухэм къызэщІиубыдэу, Малкэ жылэм хуэкіуэ гъуэгум зы километррэ ныкъуэрэ зи кіыхьагъ Іыхьэм уэздыгъэхэр щыф адзэнуш, лъэс зекІуапІэхэр зыхуей щыхуагъэзэнущ, гъуэгу дамыгъэхэр щагъэувынущ. Зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэр нэхъ пасэу

щызэф агъэк ынущ километри 4,4-рэ зи кІыхьагъ Куба, Псыхъурей, Крем-Константиновскэ жылэхэр зэпызышІэ гъчэгу Іыхьэми. Нэгъабэ и дыгъэгъазэм яублауэ щыта лэжьыгъэхэр дызэрыт илъэсым и накъыгъэм зэфізкіынущ. Иджыпсту а гъуэгу іыхьэр хуагъэхьэзыращ асфальтрэ бетонрэ зэхэлъу телъхьэным, лъэс зекІуапІэхэми йолэжь. А лэжьыгъэхэм хэту зэрагъэпэщыжынущ гъуэгу лъэмыжри. Псыхъурей жылэм щагъэувынущ автобус къзувыІэпІзу 8, Т-7 светофор лізужьы-гъузм хуэдэ тету, лъзсырызекІуэхэм я гъузгу зэпрыкіыпізу 4 ягъэбелджылынущ. Къинэмышіауэ, уэздыгъэхэр фіадзэнущ, гъуэгу дамыгъэхэри щагъэувынущ километри 5 зи кІыхьагъ гъуэгу Іыхьэм. Иджыпсту трансформатор станц ціыкіур зытрагъэувэн лъабжьэр ягъэтіылъ.

ДызыхуэкІуэ гъэмахуэм зыхуей хуагъэзэнущ Къубэ-Тэбэ къуажэмрэ Къулъкъужын Ипщэмрэ зэпызыщіэ гьуэгуу километри 5,5-рэ зи кіыхьагъыр. Абы щыщ іыхьэфіым тралъхьакіэщ асфальтрэ бетону зэхэлъ пкъыгъуэ. Адрей Іыхьэри зэрахъуэкІыным хуагъэхьэзыр. Апхуэдэуи зэрагъэпэщыжынущ Къулъкъужыныпсым телъ лъэмыжыр. Мы гъуэгуми щыфладзэнущ уэздыгъэхэр, лъэсырызекіуэ зэпрыкіыпіэхэм светофорхэр, гъуэгу дамыгъэхэри щагъэувы-

«Шынагъуэншэ икІи фІагъ лъагэ зиІэ гъvэгухэр» лъэпкъ проектым ипкъ иткіэ йокіуэкі щіыналъэм щызэфіах апхуэдэ ухуэныгъэ-зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэр. Республикэм и Іэташхьэм и гуапэ хъуащ ахэр тэмэму, и чэзум икІи фІагъышхуэ ябгъэдэлъу зэрызэ фіагъэкіыр.

КЪАРДЭН Маритэ.

Урысейм и Профсоюз шхьэхуитхэм я федерацэм Накъыгъэм и 1-р гъэлъэпіэным ехьэліауэ къыхилъхьа урысейпсо автозэдэжэм хэтщ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэри.

Тхьэмахуэм щэ къыдок!

ДЫГЪУАСЭ автомашинитху щрагъэжьащ Къэбэрдейр Урысейм зэрыгухьэрэ илъэс 400 щрикъум и цІэр зэрихьэу Налшык къалэм иІэ утым. Ахэр Псыхуабэ деж щахыхьэжынущ Кавказ Ишхъэрэм и щІыналъэхэм икІынухэм икІи зэгъусэу Москва и Ут плъыжьым екІуэлІэнущ. А Іуэхум теухуа пэкІум хэтащ КъБР-м и Профсоюзхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщі Амщокъуэ Фатіимэт, УФ-м и Къэрал Думэм и депутат Геккиев Заур, КъБР-м ІуэхущІапІэхэм ядэлэжьэнымрэ лъэпкъ Гуэхухэмрэ жылагъуэ проектхэмкІэ и министр КІурашын Анзор, егъэджэныгъэмкІэ, ІуэхухэмкІэ и министрым волонтёрхэр. и къуэдзэ Мокаев Ашэунафэщі Шыхъуэбахъуэ тіимэт. - Ціыхум я гуа- Іуэхугъуэхэм хэтщ проф-

Мамырыгъэм и телъхьэу

• И уасэр зы тумэнщ

щІэны- **Мухьэмэд**, гъэмрэ щ алэгъуалэм я жылагъуэ лэжьак уэхэр,

- Мамырыгъэм, Лэжьы- миррэ я мэз, Налшык къалэм и гъэм папщіэ! Нацизм дыхьэкіэхэр щіыпіэ администрацэм и щымыгъэіэным дрителъ-Іэтащхьэ Ахъуэхъу Тай- хьэщ! Апхуэдэ гупсысэ- гъэщыпхъэщ, мураз, КъБР-м Зауэм, лэ- хэр и лъабжьэу, Урысейм союзхэм я жьыгъэм, Іэщэкіэ Зэщіэу- и Профсоюз щхьэхуитхэм автозэдэжэр зэда Къарухэм, хабзэ- я федерацэм мы Іуэхур махуэшхуэхэм ІэнатІэхэм я къызэригъэпэщащ, - къы- хуар. Иджыпсту къэрал щымыгъэІэным. Ауэ нобэ ветеранхэм я советым и хигъэщащ Амщокъуэ Фа- псом щекІуэкІ мыпхуэдэ

депутатхэр, щІэдэкІыр, Урысейм дзэмрэ ди къэралым и ĺуэху ядэтІыгъыпрофурысейнсо жьыгъэ зэрытеу-

кэхэм, Ставрополь, Крас-

нодар крайхэм мэлыжьы-

хьым и 25-м Адыгэ ныпым

и махуэр щагъэлъапіэ.

Апхуэдэуи ди лъэпкъэгъу-

хэр щыпсэу къэрал 50-м щигъум ар щаlэт.

ДЭТХЭНЭ зы адыгэм

дежкій мыхьэнэшхуэ иіэщ

адыгэ ныпым, пщІэ ин

хуещІ. Псом хуэмыдэу гуа-

пэщ лъэпкъ ныпыр нобэрей ди щалэгъуалэм

лъагэу зэраІэтыр. Зы гу-

фІэгъуи Іуэхушхуи къанэу къыщІэкІынкъым ар ири-

Адыгэ ныпым и махуэр

гъэлъэпІэн зэрыщІэддзэ-

рэ куэд дэкlакъым, ауэ абы

и тхыдэр лъэхъэнэ жы-

жьэм къыщожьэ. Мы Ivэ-

хум еплъыкІэ зэхуэмыдэ

зыбжанэ иІэми, тхыдэм елэжь шіэныгъэліхэм къы-

зэрахутамкіэ, адыгэ ны-

щедзэ. Абы и гугъу япэ

зыплъыхьакіуэ Спенсер Эдмундщ. «Шэрджэс щіы-

налъэм сызэрыкlуар» гу-къэкlыжхэм. 1839 гъэм

щытепсэлъыхьауэ щытащ.

Япэ напэкІуэцІми щхъуэ-

кlэплъыкlэу къыщыгъэ-лъэгъуащ адыгэ бэра-къыр. Аращ нобэрей

жар. Языныкъуэхэм зэры-

жаіэмкіэ, Дэвид Уркварт

ищіа эскизымкіэ щэкі

удзыфэм шабзишрэ ва-

Лондон

ныпри

Спенсер

къыщыдэкІам,

адыгэ ныпым

къызытращІыкІы-

пагэу щамыгъэлъагъуэ.

союзым и пашэ минхэр. Ди жэрдэмыр шІыналъэ Президент Путин Влади- унафэщІхэми къыддаІыбгъэ- гъ. Илъэс къэс Накъыгъэм и 1-м дытепсэлъыхь ныр ди къалэнщ. Къыхэ- хабзэщ цІыхухэм я улахуэр гъэтэмэмын. ІэнатІэшІэхэр накъыгъэ къызэгъэпэщын хуейм, жытІэну дызыхуейр цІыхухэр мамыру лэжьэну, нацизм щымы ву псэуну зэрахъуэпсапІэрщ.

Профсоюзхэм я урысейпсо автозэдэжэр мэлы- мэ, къэкіуэну щіэблэм я жьыхьым и 12-м щра- нэгу щІэмыкІыну. Украъэжьащ Владивосток. Абы хэтхэр накъыгъэм и щІэтыныгъэм къыдэкІуэу я махуэм - ирикіуэнущ лъхьэу хъыбархэр зэбграплъыжьым.

Шыхъуэбахъуэ Мухьэмэд гъэкІуэкІ Іуэхухэр дэзэраІэр. мыхьэнэшхуэ Іуэхугъуэхэм «Мыпхуэдэ уагъэгушхуэ. Псом хуэмыдэу абы къегъэлъагъуэ ди цІыхубэр

зэрызэкъуэтыр. гъусэу нацизмыр дымыгъэкІуэдмэ е абы лъабжьэ едгъэщІмэ, Хэку зауэшхуэм щыгъуэ зи гъащІэр зытахэм ящІар псыхэкІуадэ хъуауэ убж хъунущ. Нобэ Украинэм шыІэ ди шІалэхэм дазэрыкъуэтыр захедгъащІэмэ, шэч хэмылъу, нэхъ тегушхуэнущ, текІуэныгъэр къахьынущ».

Ди ныбжьэгъу лъапіэхэ! Илъэс 77-рэ и пэкІэ ди Хэкум игъэкІуэдауэ щытащ нацизм шынагъуэр. Аращи, нобэ аргуэру къедгъэгъэзэж къым гуауэ, нэпс, зэби-иныгъэ къэзыхь а Іуэхугъуэм. Абы щхьэкІэ Іэмал къэдгъэсэбэпын псори хуейщ. ІэщэкІэ зэщІэузэда ди къарухэр Донецк, республикэхэм Луганск щы Іэщ. Абыхэм, дауи, яхэтщ ди цІыхугъэ, Іыхьлы, ныбжьэгъу куэд. Аращи ди къалэнщ ІуэхукІи псалъэкІи защІэдгъэкъуэну. Дэ мамырыгъэм дрителъхьэщ! - жиІащ Мокаев Ашэмэз.

Тхыдэм уриплъэжмэ,

зэман-зэманкіэрэ ціыхур гъэунэхупІэ зэпымыууэ ихуэу къекіуэкіащ: Хэку зауэшхуэм и илъэсхэм ди адэшхуэхэр псэемыблэжу фашизмэм Афганистаным щызэуащ, къулейсызыгъэ ди адэхэр терроризмэм ебэнащ, иджы нобэрей щІэблэр Украинэм щекІуэкІ залымыгъэм пэщІэтщ. Ауэ адэкІэ дыхуейт мыпхуэдэ тхылъхэм иратха мыхъу-MEHN - Гуащ эрыпсэухэм а Гуэхугъуэхэм пц ы хащыхьэрым и Ут гъэкіын зэрыщіадзами дыщыгъуазэщ. Апхуэдэ хъыбархэр нэхъыбэу къыжиlащ Урысейм зыlэрыхьэр щlалэгъуаиджыпсту Украинэм щри- лэращи, абыхэм гулъытэ хэха яхуэтщІыпхъэу къы-Іыгъыным, ди зауэліхэм я золъытэ, Іуэхум и пэгур фіы яхуэщіынымрэ жыпіэр яхузэхэгъэкіын пазащІэгъэкъуэнымрэ ехьэ- пщІэ, - жиІащ «Налшык ліа куэд къэрал псом къалэм и щіалэгъуалэм я зэрыщекІуэкІыр, абыхэм зэгухьэныгъэ» ІуэхущІапІэм и унафэщІ Сурковэ Екатеринэ.

БАГЪЭТЫР Луизэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

Зи къалэнхэм пщэрылъ ящещ

Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэм республикэм и Іэтащхьэм Іуэхугъуэ зэхуэмыдэ-

АБЫХЭМ ящыщт узыфэ хьэлъэ зи охэр дэ опыкъуныгъэ зэрыхуэныкъуэр, медицинэ центр зыщагъэхъужыным ехьэліауэ щхьэхуэхэм защІигъэкъуэну КІуэкІуэ Казбек зэрызыхуагъазэр.

ухуэныгъэмрэ зэlузэпэщыныгъэмрэ. Апхуэдэў Нарткъалэ и Пролетарскэ уэрамым тесхэр щІэлъэІуащ я гъуэгур хузэрагъэпэщыжыну. Республикэм и Іэташхьэм КъБР-м ТранспортымкІэ и министерствэм пщэрылъ щищІащ район администрацэм и гъусэу уэрамым и щытыкІэр зыхуэдэр зрагъащізу, абы елэжьын папщіз зыхуей дэфтэрхэр ягъэхьэзырыну.

КЪАНЩАУЭ Мэлычыпхъу.

хэмкіэ зыхуагъэзащ.

Языныкъуэхэм я Іуэхухэр теухуат гъуэгу

ЦІыхубэ зэгурыІуэныгъэм и джэлэс

махуэр 2012 гъэ лъандэрэ щагъэлъапІэ ди къэралым. Ар а гъэм мэкъуауэгъуэм и 27-м федеральнэ хабзэм тету къащтауэ щытащ. Ди къэралым и тхыдэм щыяпэ демократие институт нэхъыщхьэм - Урысейм и Къэрал Думэм - 1906 гъэм лэжьэн щІидзаш.

Урысейм и парламентаризмэм и

УФ-м и Конституцэм ипкъ иткіэ, 1993 гъэм щегъэжьауэ Уры- Іыхьэщ, ціыхум и зэфіэкіымрэ и сей Федерацэм закон къыдэзыгъэк и орган нэхъыщхьэр Федеральнэ Зэхуэсращ - Урысей Фе- натіэщ. Абы и фіыгъэкіэ жыладерацэм и Парламентырщ. Ар гъуэм и гъащіэм епха Іуэху зэмыпалатитіу зэхэтщ - Федерацэмкіэ лізужьыгъуэхэм зэщіыгъуу унафэ Советрэ Къэрал Думэрэ. Федерацэмкіэ Советыр Федеральнэ зыхэлъхэр къалъытэурэ. Зэхуэсым и палатэ нэхъыщхьэрщ,

къыбгъэдэкІ Зэхуэсым и палатэ етІуанэрщ, депутат 450-рэ хэтщ, ахэр илъэситху піалъкіэ хах.

Урысей парламентаризмэр демократием къыгуэхыпіэ зимыіэ и псалъэмрэ пщіэ щаіэ жылагъуэ тращімхьмф, цімху псоми я сэбэп

Парламентаризмэр зэрызэфІэуабы къэралым и хэгъэгу къэс вар къыгуэхыпіэ имыіэу епхащ Къэ-

ліыкіуиті хэтщ. бэрдей-Балъкъэрым ис ціыхубэм я тащ Къэбэрдей-Балъкъэр Респуб-Къэрал Думэр Федеральнэ псэукіэми. Узэплъэкіыжрэ абы къи- ликэм и Конституцэр - Урысей Фекіуа гъуэгуанэм уриплъэжмэ, гу дерацэм хэт, демократие хабзэхэр лъумытэнкІэ Іэмал иІэкъым зэман зи лъабжьэ иджырей къэралызэхуэмыдэхэм къалэн зэмылlэу- гъуэм и япэ конституцэр. Аращ жьыгъуэхэр зэдихьу зэрекіуэкіам, а къалэнхэр депутатхэм пылъхьэншэу зэрагъэзэшІам.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым иригъэкІуэкІ лэжьыгъэм и унэтІыныгъэ нэхъыщхьэхэм ящыщщ къэрал властым хущІапІэхэр къызэрызэрагъэпэщ, ахэр зэрылажьэ хабзэ лъабжьэхэр зэтегъзувэныр. 1997 гъэм фокІадэм и 1-м Парламентым къищ-

республикэм и жылагъуэ-политикэ щытыкІэр зэпІэзэрытыным, лъэпкъ зэмылІэужьыгъуэ куэдым къахэкІа цІыхубэр зэгурыІуэным джэлэс хуэхъур. Депутатхэм я Іуэху бгъэдыхьэкІэ зэпэшэчарщ, абыхэм я Іущагъымрэ Іэзагъымрэщ и органхэр, граждан жылагъуэ Іуэ- лъахэр зэман нэхъ гугъум къыхэзышыфар, зыужьыныгъэ гъуэгум тезыгъзувар.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

Дунейпсо Адыгэ Хасэм и жэрдэмкіэ, 2010 гъз лъандэрэ Адыгэ, Къэрэшей-Шэрджэс, Къэбэрдей-Балъкъэр республи-Ирипагэу яІэт

гъэхьар Уэсмэн империем рал щыпсэу адыгэ бзылъхугъэ гуэрщ.

пым и тхыдэ гъэщlэгъуэ- иlэ хъуащ. Адыгэхэр щып-ныр 1830 гъэхэм къыщы- сэу щlыпlэхэм Адыгэ ныпым и махуэр илъэс къэс дыдэ зыщІар инджылыз Іэтауэ, екІуу къыщызэра-зыплъыхьакІуэ Спенсер гъэпэщ. Ар щІыналъэхэм гъэпэщ. Ар щіыналъэхэм зэщіакіуэ гупым хэтхэм я къыщрахьэкі, махуэшхуэ ціэкіи си щхьэкіи гуапэу концертхэр зэхаублэ, музейхэм гъэлъэгъуэныгъэкъышызэрагъэпэш, хэр адыгэ джэгухэр щащі.

Нобэ адыгэхэр (шэрджэсхэр) къэрал зэмылІэужьыгъуэ куэдым щопсэу икlи лъэпкъ щэнхаб-зэр, тхыдэр, гъуазджэр хуэсакъыу зэрахъумэр дэ- гъуэ къэс фиlэну Тхьэм ни щагъэлъагъуэ, щыпсэу жиlэ! ни щагъэлъагъуэ, щыпсэу къэралхэм зегъэужьыным, егъэфІэкІуэным я зэфІэкІ ин халъхьэ. Адыгэ пщыкіутірэ япэу хасэхэр нэгъуэщі

хидыкІыу Хэкум къезы- гъуэ зэгухьэныгъэхэм, къэкъулыкъущІапІэхэм купщІафІэу ядолажьэ. Лъэпкъыр зэкъуэзыгъэу-Илъэс зыбжанэм къриу-быдэу мы махуэшхуэм щхьэпэ куэд зэфlагъэкl. лъэпкъ, дунейпсо мыхьэнэ Абы папщlэ хамэ къэрал щыпсэу ди лъэпкъэгъухэ-ми фІыщІэ ин яхудощІ.

Ныбжьэгъу лъапІэхэ! Дунейпсо Адыгэ Хасэм и Гъэсынывохъуэхъу Адыгэ ныпым и махуэмкіэ! Тхурехъу Адыгэ ныпым

и махуэшхуэр угъурлы! Ире-гъагъэ ди Хэкур, адыгэ лъэпкъыр! Иребыдэ лъэпкъхэм я зэныбжьэгъугъэр! Мамырыгъэ, фыгъуз

насып, ефіэкіуэныгъэ уна-

СЭХЪУРОКЪУЭ

Хьэутий, Дунейпсо Адыгэ Хасэм и

тхьэмадэ.

ЗэІущІэхэр

Кіуэкіуэ Казбек лэжьыгъэ Іуэхукіэ хуэзащ УФ-м и Пенсэ фондым Къэбэрдей-Балъкъэрым къудамэм и унафэщі Бакъ абы ехьэліа дэфтэрхэр Николай. Ахэр тепсэлъыхьащ къэрал социальнэ политикэр гъэзэщ а зэрыхъумрэ ахъшэ дэІэпыкъуныгъэхэр цІыхухэм зэрыратым и Іуэху зыІутымрэ.

УФ-м и Президент Путин щар. Владимир и унафэкІэ, илъэси 8-м щегъэжьауэ илъэс мэмрэ МФЦ-мрэ зэгуры-17-м нэс зи ныбжь сабий зыщіэс унагъуэхэм дяпэкіэ шэ зэтын хуей ціыхухэм я къэралыр зэрадэІэпыкъуным нэхъ пыухыкауэ тепсэ- кіэ. Мы Іуэхур зи нэіэ щіэты-

Накъыгъэм и 1-м щыщіэдзауэ

зэрыхьэзырыр, мылъкум къыхагъэкіыну ахъшэмкіэ къулыкъущІапІэм зэгуры-Іуэныгъэхэр зэриІэр, лэжьакІуэхэр а Іуэхум зэрыхуэхьэзырыр, технологие и лъэныкъызэрызэгъэпэ-

Іуэныгъэ зэращІылІащ ахъдэфтэрхэр зэхүэхьэсынымлъыхьахэщ. Бакъым жиlащ ну lyэхущlaпlэ псори элек- Кlyэкlyэ Казбек жиlащ УФ-м

трон ІэмалхэмкІэ зэпы- и Пенсэ фондым Къэбэрщіащ, тхылъхэр тыншу зэіэ- дей-Балъкъэрым щиіэ къупахыфу. Унафэ къыдэк ам дамэм къэралым ц ыхухэм ипкъ иту, ахъшэ зратыну зэрызащигъакъуэр зыхуей унагъуэхэр республикэм къыщыхатхыкlауэ хьэзыру яІэщ. Апхуэдэ ахъшэ ди республикэм щыщу сабий мин 67-м иратынущ икІи накъы-ПФР-м и щІыналъэ къуда- гъэм и 1-м щегъэжьауэ яІэрыхьэнущ. Абы федеральнэ, щІыналъэ мылъкум къыхэкІыу трагъэкІуэдэнущ сом меларди 8. Зэјущјэм и кјэухым

щыр, лэжьакіуэ гупыр псэ хьэлкіэ я Іэнатіэм зэрыпэрытыр. Апхуэдэуи дыщІигъуащ сабий ахъшэхэр тыным ныкъусаныгъэ гуэри къыхэкІ зэрымыхъунур, дэтхэнэ цІыхуми унагъуэми хуэфащэ гулъытэ зэрыхуэ-

щІыпхъэр.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыпІэ дахэхэм зышызыгъэпсэхуну къакіуэ ди

хьэщіэ лъапіэхэри щіыуэпсым нэхъ

хуэсакъыну, ямыуфІеину. ЗэрыжаІэ-

щи, къабзэр зэпымыууэ зэщІакъуэра-

къым, атІэ ямыуфІейрщ. Мис а гуп-

сысэм щіэпіыкіын хуейщ щіэблэр.

АбыкІэ къалэн яхь унагъуэми школ-

Ди щІыналъэр гъэкъэбзэным зи гу-

гъуехь хэзылъхьэхэм щапхъэ ягъэ-

лъагъуэ дыкъэзыухъуреихь щІыуэ-

псым пщІэ хуэщІынымкІэ, - жиІащ

Гуп-гупу загуэшри, республикэм и

хабзэубзыху Іэнатіэм къылъыса щіы-

пІэм - Налшыкыпсым и Іуфэ ижьым -

щылэжьащ, нэгъабэрей жыг тхьэм-

пэхэр, къудамэ къыпыхуахэр, пхъэн-

кіийр зэщіакъуэу. Къалэдэсхэм зы-щагъэпсэхуну яфіэфіхэм ящыщу псы

Іуфэ километр зыбжанэ зыхуей хуа-

Къабзагъэм теухуа Іуэхухэр Налшык

иджыри щокіуэкі. Щэбэт щіыхьэхум

хэтш шІыналъэхэм я ІуэхущІапІэхэм

щылажьэхэр, волонтёрхэр, школа-

Егоровэ Татьянэ.

хуэзэу къызэрызэрагъэпэ-

ДОХЪУШОКЪУЭ Синэ.

Зауэ лъэхъэнэм пэджэжырт

Налшык гъущІ гъуэгум къыщрагъэблэгъащ кlуэныгъэм и мафlэгур». 1945 гъэрт абы уи нэгу къыщІигъэхьэр. Хэку зауэшхуэм и зэманым щыІа мафіэгу пэшхэр пыщіат: хьэпшып зэмылІэужьыгъуэхэр, дзэ хуэјухуэщіэхэр зэрызэрашэхэр, цІыхухэр зэрысхэр. Япэ ит мафіэгу пэшыр ФД-20-р, XX лІэщІыгъуэм и 30 гъэхэм ящІауэ щытащ. Эр 739-99 паровозыр Сталинград зауэм и фронт щІыбагъым щызекІуащ, шэ уапіэу игъуэтахэри тыболъагъуэ. Мафіэгу пэшхэр Кавказ Ищхъэрэм и гъущІ гъуэгухэм я музейм и

экспонатхэм щыщщ. зэхуэмыдэхэр къызэщІра-гъэубыдэу. 2010 гъэ лъандэрэ ар станц 42-м щыІащ. Налшык иужькіэ мафіэгум Назрань иунэтІынущ.

Ветеранхэм я Налшык жылагъчэ зэгүхьэныгъэм и унафэщI **Абдуллаев Мустэ**-

фа жиlащ: - Дикъалэм «ТекІуэныгъэм и мафІэгур» кърегъэблагъэ. Налшык ветерану дэсыжыр 18 къудейщ, республикэр къапщтэмэ, 35-рэщ. Зауэ нэужьым мин 40-м къагъэзэжауэ щытащ. Мамырыуэм и тхыдэри ліыхъужьхэм къэдгъэкіыжын.

Илъэс къэс мафІэгум и я хъыбархэри. Ахэр хэкупсэу гъуэгур ехъуэж, къэувыіэпіэ къыдрекіуэтей, псэ уасэ куэд щІату яухуа къэрал лъэщым и цІыху нэс ирехъу! Абдуллаевым и псалъэр

диІыгъащ Кавказ Ищхъэрэ гъущІ гъуэгухэм я унафэщіым и къуэдзэ Дмитриев Сергей, ТекІуэныгъэ Иным и мафІэгуми и гугъу ищІащ:

Илъэс 11 хъуауэ Кавказ Ищхъэрэм и гъущІ гъуэгухэм ирокіуэ ди мафіэгур. Мыр фэеплъщ! Зауэ губгъуэм итахэм, лІыгъэ зезыхьахэм, зи псэ зытахэм я фэеплъщ. Илъэс 80 мэхъу Кавказыр хуит къызэрагъэщ зыщіэзэуар сэлэтхэр. щіыжрэ. Ар махуэ 442-кіэ ЩІэблэм яжетіэн хуейщ за- къазэужащ. Дэ диіэщ дигу дызэры-

пагэн, зи щІыхьыр тІэтын. Кавказ Ищхъэрэ гъущ гъуэгум ди мафІэгур ирикІуэнущ иджыри. Зы станцым икірэ адрейм хуэкІуэу, лІыхъужьхэм я фэеплъыр ихъумэу. Ахэр ди гум щыпсэўнущ

игъащІэкІэ. - МафІэгум и теплъэ къудейри гум йошыкъылІэ. Гугъущ апхуэдэхэм деж псалъэ къэбгъуэтыну. ЦІыху мелуанхэм къагъэзэжын хуеят мы мафІэгумкІэ. Нэхъуеиншэу къапэплъэ анэхэм, щхьэгъусэхэм, бынхэм къахуишэжынут... АрщхьэкІэ, зэуапІэм къинахэщ... Апхуэдиз гуауэр уасэ хуэхъуащ ТекІуэныгъэ Иным. Нобэ зыри хуиткъым ди тхыдэр къритар лъыкіэ тхащ. Іуэхум щіалэгъуалэр зэрыхэтым мыхьэнэ иІэщ. КъэкІуэну зэманым ахэрщ зыІэтынур ТекІуэныгъэм и дамыгъэр, жиІащ КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр **Къумахуэ**

Мухьэдин. Налшык и гъущІ гъуэгум зауэ зэманым пэджэж теплъэгъуэхэр щекіуэкіащ. Абыхэм къыщыхьат тхыдэ дэфтэрхэм щыщхэр, сэлэтхэм я гукъэкіыжхэр, зауэлі хъыбархэр. Усэхэмрэ уэрэдхэмрэ зэм гуузт, зэм сэлэтхэм ягу ямыгъэкІуэдыным къыхуезыджэт.

Абдеж зыкъыщагъэлъэ-гъуащ «Шагъдий», «Эльбрус», «Донское сияние» къэфактуэ гупхэм, «Вольный дом» театрым и актёрхэм, «Меридиан» эстрадэ ансаблым, «Дядя баян» пшынауэ дуэтым, «Звезда надежды» театрым, Гъуэгухэмрэ зэпышІэныгъэхэмкІэ Ростов къэрал университетым и «Успех» макъамэ ансамблым, гъущІ гъуэгум и лэжьакІуэхэм я «Ростов главный» творческэ гупым.

И кІэм утыкум кърахьаш ТекІуэныгъэм и Нып Плъы-

ГУГЪУЭТ Заремэ.

Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ

Псы Іуфэхэр ягъэкъабзэ

КъБР-м и Парламентым и Унафэщ Г Егоровэ Татьянэ депутатхэр щІыгъуу республикэпсо щэбэт щІыхьэ-

- ДЭ ТФІЭФІУ дахэтщ къалэр зыгъэкъабзэхэм. Сыту жыпІэмэ, ди республикэр фІыуэ долъагъу, дыхуейщ Налшык нэхъри дахэ, къабзэ хъуну. Нобэрей щэбэт щІыхьэхур нэхъыжьхэм, зауэм и ветеранхэм зэрызащ эд- щогуф ык і гъакъуэщ. Къытлъыс щІыпІэр дгъэ-

къабзэ къудейкъым, атІэ ди махуэ улахуэри жьыкІэфэкІэм ядот. Къабзагъэм теухуа мы Іуэхугъуэр хабзэ дахэу къыддогъуэгурыкІуэ, зэдэлажьэхэри нэхъри гъунэгъу зэхуещІ. Пэжуи, лэжьапІэ ІэнатІэм упэрымыту зэдэпщІэ Іуэхухэм псэ хуабагъэ хыболъхьэ. Щэбэт щІыхьэхум егъэзыгъэ хэлъкъым, ауэ щыхъукІи, дызэрыгъэгушхуэу псори дызэрыхэтым сы-

Сыхуейт республикэм щыпсэухэри,

КъБР-м и Парламентым и пресс-Іуэхущіапіэ.

Адэжь щізину Адыгэ нып!

мэлыжьыхьым и 25-м ди лъэпкъэгъуу дунейм тет псоми догъэлъапІэ Адыгэ ныпым и махуэр.

ЛЪЭПКЪЫР зэкъуэзыгъэувэ нэшэнэхэм ящыщ зы хъуа ныпым и махуэм теухуа гуфіэгъуэ зэхыхьэхэр дыгъуа-сэ щекіуэкіащ ди республикэм. Апхуэдэхэм ящищ Нарткъалэ дэт курыт школ №2-м (унафэщІыр Шыбзыхъуэ Иннэщ) къыщызэрагъэпэща

Школ пщіантіэм пщэдджыжьым жьыуэ къеуэн щыщІэзыдза адыгэ макъамэхэмрэ ди лъэпкъым, абы и тхыдэм, къыдекіуэкі хабзэм, нэмысым, ныпым ятеухуа усэхэмрэ махуэшхуэм хуэкІуэ гукъыдэж къаритащ егъэджакІуэхэми, еджакІуэ цІыкІухэми, махуэшхуэм и хьэщ элъап эхэми. Іуэхум пызыщэт адыгэбзэр школым шезыгъэджхэм а махуэм ята дерс зэlухахэр, ирагъэкlуэкlа викторинэ-хэр, флэшмобхэр. Ахэр къызэрагъэпэщат Къардэн Хуэмей, Жыласэ Заремэ, Щоджэн Заретэ, Вэрыкъуэ Іэминат, Хьэмгъуокъу Лейлэ, Къурашэ

Мы гъэм илъэс 23-рэ мэхъури Эммэ, Къущхьэ Фатіимэ, нэгъуэщіхэ-

- Дунейм тет лъэпкъ псоми езыхэм дамыгъэ, адрейхэм къазэрыщхьэщыкі нагъыщэ яіэжщ. Апхуэдэхэщ бзэр, хабзэр, дуней тетыкІэр, ныпыр, - жеіэ егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ ІэнатІэм илъэс куэд лъан-дэрэ хьэлэлу пэрыт, школым и егъэ-джакІуэ нэхъыжьхэм ящыщ Къардэн Хуэмей. - Адыгэм теухуауэ жыпіэмэ, псоми дощіэ илъэс куэд щіауэ шабзэхэм, вагъуэхэм мыхьэнэ куу яІэщ. Ахэр адыгэ лъэпкъым и Іэпкълъэпкъ 12-м хуокІуэ. Ныпыр щІэудзыфэми жэуап иІэш: адыгэхэм ижьижьыж лъандэрэ дыкъэзыухъуреихь дунейм пщІэ хуащІу щытащ. Дунейм и берычэтым, мамырыгъэм я нагъыщэ нэхъыщхьэр удзыфэращ. Арауэ жаІэ ныпыр щІэудзыфэр.

Апхуэдэу дерс зэјухар зыубла егъэджакіуэм и псалъэм къыпащэу, ныбжьыщІэхэр тепсэлъыхьащ Адыгэ ныпым и махуэм и тхыдэм, а лъэпкъ нэщэнэм тет шабзэхэмрэ вагъуэхэмрэ я мыхьэнэм, уэрэдхэр

жаІащ, усэхэм къеджащ. Щыіащ адыгэ лъэпкъыр щаіэтаи,

и цІэр ину щыІуаи, апхуэдэ къабзэу гугъуехь мымащи илъэгъуащ, нэщі эбжь экуэди игъ эны щкі уащ. Апхуэдиз зи нэгу щІэкІа адыгэ лъэпкъым дрищІэблэщ. Дэ абы дригушхуэн хуейш, адэкіэ гъащіэм пытшэну ди пщэм къыдалъхьащи, - жаІэрт ныбжьыщІэхэм. - Хэкум, лъэпкъым я напэм хуэфащэу дывгъэпсэу! Нобэ дгъэлъапіэ адыгэ ныпми хъуэхъуу хужаІэр Тхьэм кърипэс! Усэ сатырхэм зэрыщыжыlayэ, «Адыгэ ныпыр дыгъэм пэлыдрэ, Кавказ къуршыжьыр къыпэлыдыжу, уафэм дэтхьеймэ - ди Шыхулъагъуэу, щІылъэм къетхьэхмэ - ди гъуазэу», мамырыгъэм дри-телъхьэу дызэдэвгъэпсэу. Гуф!эгъуэ зэхыхьэхэр махуэшхуэ

джэгукIэ яухащ. Адыгэ ныпыр хуарзэу къащхьэщыту, утыкур ягъэбжьы-фlащ егъэджакіуэхэми абыхэм я -ъэсэн ныбжьыщІэхэми.

ГъащІэм и фэу нып щхъуантІафэу, шабзэшищыр зи дыщафэм зэкъурегъэувэ лъэпкъым и цІыху псори!

ТАМБИЙ Линэ.

Сымаджэщхэм къыхуащэху

КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм «ЦІыхухэм япэ медицинэ дэІэпыкъуныгъэхэр щыхуащІэ тымкіэ «Нива», «Гранта» автомобилу 16 къищэхуащ. Ахэр яІэрыхьэнущ республикэм и райони 7-м хыхьэ къуажэхэм дэт амбулаторэхэмрэ ФАП-хэмрэ. Федеральнэ бюджетым къыхэкІыу а Іуэхум хухахащ сом мелуани

МАШИНЭХЭР къагъэсэбэпынущ икІэщІыпІэкІэ дэІэпыкъуныгъэ хуэныкъуэ сымаджэхэм я унэм участковэ дохутырхэр щыкіуэкіэ. Апхуэдэуи а автомобилхэмкіэ республикэм и къуажэ пхыдзахэм щыпсэухэу зи узыншагъэм нэхъ куууэ кІэлъыгъэплъын хуейхэр район сымаджэщхэм ирагъэшэнуш.

Прохладнэ районым и медицинэ ІуэхущІапІэхэм яІэры хьэнущ автомобили 5, Бахъсэн щІыналъэм - 4, Шэджэм, Аруан куейхэм - тіурыті, Лэскэн, Шэрэдж, Іуащхьэмахуэ районхэм - зырыз.

еє и і шиме шебах ш

дехетыне Римпер В делем В деле

Дунейм

щыхъыбархэр

Урысеймрэ Китаймрэ сатууэ зэдащіым мы илъэсым и япэ мазищым

процент 29-м нэблагъэкІэ хэхъуащ, 2021 гъэм и апхуэдэ піалъэм елъытауэ икІи доллар мелард 38,17рэ и уасэ продукцэ зэІэпахаш. КНР-м и Таможеннэ уп-

равленэ нэхъыщхьэм къызэритамкіэ, а хэкум щащіауэ ди къэралым къашэр процент 26-м нэблагъэкіэ нэхъыбэ хъуащ, ди деж ирашым процент 31-м щІигъукі э хэхъуащ. Илъэс кіуар зэрыщыту къапщтэмэ, сатууэ зэдащІащ нэхъапэм зэи къэмыхъуам хуэдиз доллар меларди 146,8-рэ и

Макрон Эммануэль президенту хахыж

Вэсэмахуэ наІуэ къэхъуащ дызыхуэкІўэ илъэситхум Франджым и президент къулыкъум пэрытынур хэтми.

Президент хэхыныгъэхэм я ет Іуанэ Іыхьэм щытек Іуащ а къэралым и иджырей унафэщ Макрон Эммануэль. Франджым къэрал кІуэцІ ІуэхухэмкІэ и министерствэм къита бжыгъэхэм къызэрагъэлъагъуэмкІэ, абы и телъхьзу Із яІзтащ хэхыпіэхэм екіуэліахэм я процент 58,54-м. Процент 41,46-м я дзыхь ирагъэзат абы и ныкъуэкъуэгъуу щыта, «Лъэпкъ зэгухьэныгъэ» партым и унафэщ Марин Ле Пен.

Я Іуэху еплъыкІэр къагъэлъэгъуэну хуитыныгъэ яІэу къэралым исхэм я процент 63-м щІигъур хэхыпІэ участкэхэм екіуэліащ а махуэм. ІэІэтыр къызэзыгъэпэщхэм зэрыжаlамкlэ, апхуэдиз цІыху а Іуэхум хэтыну щыгугъакъым, сыту жыпіэмэ, кандидатитіми къэралым щыщ куэд яхуэшхыдэрт, къызэрагъэ-

А къэралым и президент къулыкъум зы цІыхур пІалъитІкІэ тетыфыну аращ. Апхуэдэ дзыхь иджыри къэс зрагъэзауэ франджыхэм яІар Ширак Жак и

гугъэхэр я фІэщ мыхъуу.

закъуэт - абы хэку унафэр 1995 - 2007 гъэхэм Іэщіэлъащ. Иджы Макрони ап-

хуэдэ Іэмал иратащ. Хахыжа унафэщІым и хэкуэгъухэр къигъэгугъащ псоми я сэбэп зыхэлъхэм къащхьэщыжыну, захуагъэм и телъхьэу щытыну.

Мэлыжьыхьым и 26,

♦Радиацэ къэхъукъащІэхэм я зэранкіэ дунейм ехыжахэм я фэеплъ ма-

♦ЦІыху акъылым къилэжьа мылъкум и дунейпсо махуэщ **♦ 1952 гъэм** Мэлбахъуэ

Тимборэ Къэбэрдей АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и УнафэщІу хахащ.

♦1958 гъэм къалъхуащ АР-м и политикэ лэжьак уэ, театровед, журналист, УФ-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Щхьэла-

хъуэ Светланэ. Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу шыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 24 – 26-рэ, жэщым градус 13 - 14 щыхъунущ.

Мэлыжьыхьым и 27, бэрэжьей

♦Секретарым и дунейпсо махуэщ

♦Урысей парламентариз**мэм и махуэщ**. 1906 гъэм лэжьэн щІйдзащ Урысейм и Къэрал Думэм - парламентаризмэм и лъабжьэхэр къэралым щызыгъэтІылъам.

♦УФ-м и нотариальнэ Іуэхущіапіэхэм я махуэщ **♦ 1952 гъэм** къалъхуащ УФми КъБР-ми щІыхь зиіэ я артист, КъБР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат Шыбзыхъуэ Басир.

♦ 1958 гъэм къалъхуащ шэрджэс политик, хьэрычэтыщіэ, псапащіэ Къэзанокъуэ Руслан.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынуш, піалъэ-піалъэкіэрэ уэшх къыщешхынущ. Хуа-бэр махуэм градус 22 – 25рэ, жэщым градус 14 - 15 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар **ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэ**щ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

ХьэблэщІэ

Налшык и «КъуэкІыпІэ» хьэблэщіэр зыхуеину псомкіи къызэрагъэпэщынущ.

МЫГУВЭУ мы щІыпІэм сабий 1500-рэ зыщІэхуэн курыт еджапІэм и лъабжьэр щагъэтІылъынущ. ЦІыкІухэр щрагъэджэну класс пэшхэм я мызакъуэу, школыщІэм хэтынущ спортзал, нэгузыужь Іуэхухэр щрагъэкІуэкІ пэшышхуэ, библиотекэ, шхапІэ, пхъэмрэ гъущІымрэ шелэжь.

дэн-бзэным щыхурагъаджэ. ПщІантіэм дэтынущ гъэмахуэ 🦣 тІысыпІэ, спортымкІ́э утыку щау́б-

зыхунущ.

«Щіэныгъэ» лъэпкъ проектым хиубыда еджапіэщіэр 2023 гъэм и кІэм хьэзыр хъунущ. КъищынэмыщІауэ, «ПсэупІэхэмрэ къалэмрэ» лъэпкъ проектым и фІыгъэкlэ 2022 - 2023 гъэхэм къриубыдэу хьэблэщ эр зэфэну псымкъызэрагъэпэщынущ. ухуэныгъэхэр езыгъэкіуэкіыну ухуакіуэ іуэхущіапіэхэм къэрал

зэгурыІуэныгъэ иращІылІащ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Лъэпкъым куэд хуэзылэжьа

КъБР-м и Лъэпкъ музейм илъэс куэдкіэ щылэжьа тхыдэдж ціэрыіуэ Ехъутэныдж Хьэсэн Хьэбас и къуэр дунейм зэрехыжар абы и гуащІэм щыгъуазэхэм, ар зыціыхуу щытахэм гущіыхьэ ящыхъуащ. Ди республикэм и мызакъуэу, гъунэгъу щІыналъэхэми къикіащ хъыбар гуауэр шхьэжагъуэ зыщыхъуахэм къабгъэдэкі тхыгъэхэр.

Ди жагъуащэ хъуащ икІи фІэщщІыгъуейщ Хьэсэн дызэрибгынар, - итщ Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм къикІ щыгъуэ тхыгъэм. – Абы и гъащ о псор теухуат къызыхуигъэщІа Іуэхум хуэлэжьэным. Кавказым щыпсэухэм я щэнхабээ фэеплърэ артефакту музейхэм щахъумэхэр иджкіэрэ, лъэпкъхэм я тхыдэ гъуэгуанэр зэфІэгъэувэжыным Хьэсэн и гъащіэ псор тыхь хуищіащ. ЛэжьакІуэшхуэу зэрыщытымрэ и мурадым ерыщу зэрыхуэкІуэмкІэ адрейхэм къахэщырт Ехъутэны-Абы и «Экспонаты джыр. повествуют», «Северокавказские тамги», «Адыгские тамги» тхылъ

цІэрыІуэхэр кавказоведенэм и тхыдэм, Кавказ лъэпкъыбэм и щэнхабзэ дыщэ гъэтІылъыгъэм къагуэпх мыхъун я ІыхьэфІщ.

Тхыгъэр къабгъэдокі щіэныгъэрылажьэ гупым - Къэрэшей-Шэрджэсым гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ и институтым и лэжьакІуэхэу, филологие щІэныгъэхэмкІэ кандидатхэу Брат Хьэсинрэ Иуан Зэуалрэ, тхыдэ щ эныгъэхэмкіэ доктор Уэзы Фатіимэ. АР-мрэ КъШР-мрэ шІыхь зиІэ я журналист Щакіуэ Мусэлий, Къэрэшей-Шэрджэсым и Тхыдэ-шэнхабзэ, щІыуэпс къэрал музей-заповедник Байчоровэм и цІэр зезыхьэм и унафэщІым и къуэдзэ Зэубыд Иринэ, КъШР-м щІыхь зиІэ и журналист, «Черкес хэку» республикэ газетым и редактор нэхъыщхьэ Абидокъуэ Люсанэ

Ехъутэныдж Хьэсэн дунейм зэрехыжар тхыдэ щІэныгъэм, Кавказ Ишхъэрэм и щэнхабзэм игъуэта хэщІыныгъэшхуэщ. Абы и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ хуэгузавэу ищхьэкіэ зи ціэ къитіуахэм яхоувэ КъБР-м и ЩІэныгъэ-къэхутакІуэ

Лъэпкъ «Адыгэ псалъэ» газетым я лэжьакіуэхэр. Адыгэу дэнэ щіыпіэ щыпсэуми гуапэу я гум илъынущ зи щІэныгъи зи къаруи емыблэжу лъэпкъым хуэлэжьа цІыху гуащlафlэр. Ахърэт нэху Тхьэм кърит!

Адыгэ и хьэщ быдап исщ.

НэщІ ущисым зыми укъи-

рэ ушхакъым. Сыт шхьэкІэ

Къытщхьэщытым

жыпІэмэ, псори зылъагъу

зэрищіэр пщіэрти. Нтіэ,

апхуэдэу щрет уи гъащІэ

псори: гуэныхь къэпхьыну

Уи псэр пытыхукІэ, уба-

мы дунейм утетын хуейщ.

Алыхьым и динращ.

ЦІыхум и Іэпкълъэпкъыр

укъы-

Муслъымэн диныр зыгъэлъэщыр

Мазэм я нэхъ лъапіэм, нэхукіэращ. А Іуэхум ехьэ-Къуріэныр къыще-хам, гуэныхьхэр куэ-ду щагъэгъум, псапэхэр мыхуэ къохъу. Хэти зы мащыбагъуэм, духьэхэр нэхъ къабыл щыхъум нобэ дыхэтщ. Ахэр къызыгурыlуэу, зыхэт фіыгъуэри зыхэзыщІзу къз- гурыщхъуэ иралъхьэ. Абы зыгъэсэбэпым и насыпщ, щыгъуэми зы щІыналъэм гъэр зытезыгъакіуэу, зэманыр зыгъэкІуэдыр насыпыншэш.

МУСЛЪЫМЭНХЭР фІылъытэхэу, зэрыІыгъхэу зэкъэзыгъэлъагъуэ дин унафэхэм ящыщщ Рэмэдан мазэр. Мы дунейм муслъымэну тетым фэри къэвмыщІэмэ сэри пщэдджыжьым щэращ яшхыу, махуэм нэщ ису, пщыхьэщхьэм хэщхьэжу, жэщым турыхь нэмэз ящТу мазэр зэрекіуэкіым къегъэлъагъуэ ахэр зы Іумэту Алыхыым зэрыбгъэдэтхэр.

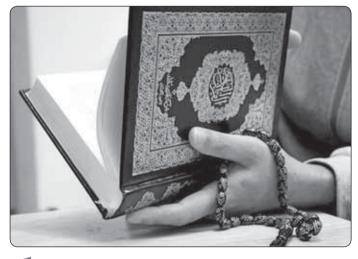
Ежьа иужькІэ мис апхуэдэу дахэу йокіуэкі нэщі мазэр, ауэ пэщІэдзэмрэ кІзухымрэ егъэлеяуэ мыдахэ куэд ди Іуэхум къы- нур?», - еупщІатэмэ, «Фи щыхыхьэ щыІэщ. Утыкум деж зэрыщаубзыхуам фыкъозэрыхь фитІнэр зыфіэфіхэр, муслъымэнхэр зэкъуаудмэ, гуп-гуп иращІыкІмэ дызэкъуэты- аращ: ныр, зыуэ дыщытыныр зы- нур ціыхухэр щынэщіым щыуэфынущ. Къуаншэу фіэмыфіхэр. Апхуэдэхэм дежщ, нэщі фыщикіыжы- къыщіэкіыфынущ Іимам лъэпкъ псор бэлыхь ха- нури цІыхухэр нэщІ щи- щхьэхуэхэри, жэмыхьэтдзэ, жэмыхьэтыр гуитІ- кІыжкІэщ» *(Тирмизий).* хэри. Ауэ ахэр зыри ищІысщхьиті ящі, зэкъуэшхэр Іэбул-Хьэсэн зыр адрейм хукіэщіэплъу дий щіэныгъэліым а пса-

жьапіэр мазэм и къэу- ціыху зырызхэм а іуэхум

хуэкІэ нэхъ пасэу, хэти нэхъ кlасэу мазэр къэунэхуауэ жеlэри, Рэмэданыр къыщихьэмкІэ цІыхухэм я гум нобэ щхьэхына- и кіуэцікіэ зы унафэ илъын щхьэкіэ къэмынэу узыхэт зэрыхуеймкІэ псори зэто-

хуэ. Иджыпсту псэлъэфым е интернезэрихьэну е зэрикІыжыщіыкіэр зэрегъащіэ. ну щіыкіэр зэрегьшы Абы иужькіэ «уэхьэхьей, арошіаши, ар сэ зыгуэр къэсщіащи, ар хъыбэщи. сыунэхъуащ, фэри фыунэхъуащ», жеlэри гужьеяуэ цІыхум ар яхехьэ. НэгъуэщІ щІыпІэхэм хъыбар къизыххэм, абыхэм я шІэныгъэліхэм ящыщ зым зыхуагъазэрэ: «Ди щІыналъэм ис еджахэм зэрытраухуамкіэ, нобэ нэщіым щедзэ, ауэ фэ щыщезвдзэр пщэдейщи, сыт тщІэтет» къыжраГэнут.

Алыхьым и нэфІыр зы-щыхуа Бегъымбар лъанэхъ къэ- пІэми дыкъызыхуриджэр «ФыщынэщІы-Іэс-Синлъэхэм ехьэліауэ етх: Псалъэмакъым и къе- «Абы нахуэу къикІращи,

я щхьэзыфіэфіыныгъэ щіыхалъхьэн щыіэкъым, жэмыхьэтми яхэкІ хъуну-Унафэр зыІэщіэ-Іимамыращ, жэпсоращи, мыхьэт рей цІыху шхьэхуэхэр Іимамым, жэмыхьэтым едэІуэн хуейщ. Абы ипкъ иткіэ, зыгуэрым мазэщіэр къилъагъурэ, Іимамым ар къабыл имыщамэ, езым и закъуэ унафэ къимыщтэжу, жэмыхьэтым жиІэм тетын хуейщ».

Уеблэмэ узыхэс муслъымэнхэр нэщІым теухуауэ щыуэрэ япэ ищхэмэ е иужь къинэхэмэ, абы жэмыхьэтым, ущыпсэу щІыналъэм къыщекІуэкІ телефонкіэ хабзэм утетыну дин щіэныгъэлІхэм къагъэув. Сыт ихьэфым хьэрып щхьэкіэ жыпіэмэ, апхуэдэ уэ зэрылъагъухэу, зэры- щіыналъэхэр нэщі мазэм щыуагъэм мыхъумыщіагъэ гуэр хэлъми, муслъымэнхэр зэкъуэудыным хэлъ мыхъумыщіэр куэдкіэ нэ-

Ар фіыуэ къызыгурыіуэу щыта Бегъымбарым и телъхьэхэр (щэхьэбхэр) абы хуабжьу хуэсакъыу щытащ. Уеблэмэ, андез зыкъутэ гуэрхэм теухуауэ жаlэр зэтемыхуэ пэтрэ, итани, зэдэувурэ нэмэз зэдащіырт. Къуріэн лъапіэм къы-

щокlуэ: «Абыхэм (мунафикъхэм) хъыбар къа-Іэрыхьэмэ, ар гуауэми гуфІэгъуэми, занщІзу ягъэву. Хъыбарым и гъэІуныр лыкіуэмрэ унафэщіхэмрэ Іэщіалъхьатэмэ, нэхъ тыншу къащІэнт хъыбар ягъэІуам и пэжыпІэр» (Hucal, 83).

Шэч хэлъкъым, ціыхухэр жэмыхьэткъым муслъымэнхэм я зэкъуэтыныгъэм елъытаvэ. Алыхьталэм къыпхvигъэгъуфынущ нэщІ мазэм кІасэу щІэбдзэнэхъ ми нэхъ пасэу уикІыжми. ауэ ар фіэгъэнапіэ пшіыуэ муслъымэнхэм я зэхуаку зэтемыхуэныгъэрэ 39FV рымыІуэныгъэрэ къыдэб-гъахъуэмэ, жыхьэнмэм кІуэ гъуэгум утохьэ. Щыуажэмыхьэтым гуэр илэжьамэ, абыкІэ жэуап зыхьыр Іимамырщ, адрейхэм гуэныхь къатехуэркъым. Аращи, зэгъунэщІым дивгъэхьэ икІи дивгъэкІыж. Апхуэдэ Іуэху бгъэдыхьэкІэращ захуэри, псапэ зыпылъри. Зэи зыщыдвмыгъэгъупщэ: зы унафэм зэрыщІэтырщ ислъамыр зыгъэлъэщыр, ипэкІэ зыгъэкІуатэр.

Унагъуэр яхъумэн папщІэ

хьэт тхылъхэр ятыркъым.

Унафэр къащтэным щхьэусыгъуэ хуэхъуащ нэгъабэ и Рэмэдан мазэм зэб- Палестинэм унафэ къыщ ищтар.

Израилым и щіэныгъэліхэм

иджыблагъэ ирагъэкlуэкlа къэхутэныгъэхэм къарикІуахэм куэд зригъэплъыжащ - абыхэм наlуэ

и узыншагьэми сэбэп хуохъу. Ар

иджыри хьэкъ ящІащ Иерусалим дэт Журт университетым и щІэныгъэлІхэм

Рэмэдан мазэ лъапІэм къриу-

быдэу пщэдджыжь нэмэзым къыщыщІэдзауэ ахъшэм уахътыр къэсыхукІэ муслъымэнхэм

я джийм ерыскъый псыи зэ-

ремыхым, пшапэр зэхэуа иужькІэ ирикъуу зэрышхэжым цІыхухэм

къахуихьыр зэхагъэкІыну журтхэм

къалэн зыщащІыжащ. ЩІэныгъэ

къэхутэныгъэхэр ирагъэкІуэкІын

папщіэ езыхэм яфіэфіу зыкіэлъагъэплъыну цІыху 78-рэ къыхахащ.

ирагъэкІуэкІа къэхутэныгъэм.

къызэрыхуишэр.

Рэмэдан мазэ лъапіэм къриубыдэу гъэдэкіыжа зэщхьэгъусэхэм я бжыгъэм Палестинэм и шэрихьэт судхэм зэщхьэ- хэпщІыкІыу зэрыхэхъуам. Пщэдджыжь гъусэхэр зэрызэбгъэдэкіыжамкіэ щы- нэмэзым къыщыщіэдзауэ ахъшэм уахътыр къихьэхукІэ псы зэремыфэм, зэрымышхэм, диным къигъэув нэгъуэщ І къа-НЭЩІ мазэм и пэ къихуэу Палестинэ лэн ткіийхэр зэрагъэзащіэм языныкъуэхэр къэралыгъуэм и шэрихьэт судхэм я Іэ- тэмакъкіэщі щищі щыіэщ икіи унагъуэхэр тащхьэ Идеис Юзеф апхуэдэ унафэ щызэтекъутэ къохъу. Абы щыгъуэми унакъищтащ. Адрей илъэсхэми абы теты- гъуэр ислъамым нэхъ игъэлъап із дыдэхэм ящыщщ. Ар хъума хъун папщІэщ цІыхухэр нэщІ мазэм зэбгъэдэкІыжыну хуимыту

Мазэ миным пэкІуэ псапэ

Насыпышхуэ къеуэліащ, фіыгъуэшхуи къехъуліащ Рэмэдан мазэ лъапіэм къриубыдэу екіуу пщэдджыжь нэмэзым къыщыщіэдзауэ ахъшэм уахътыр къихьэху нэщі зыіыгъам, нэмэз зыщам, псапэ къызэрахь Іэмалхэм егугъуам. А псори цІыхум къезыгъэхъулІэжыр Алыхыталэ Закъуэращи, абы фіыщіэ хуэщіын хуейщ. Длэжьар къабылу тіихыну, тхузэфіэмыкіамрэ щыуагъэу тіэщіэкіамрэ къытхуигъэгъуну делъэ-Іупхъэщ Тхьэшхуэм.

РЭМЭДАНЫР иухыным куэд къэнэжакъым - зы тхьэмахуэ иримыкъущ. Нобэ хуэдэ махуэхэм муслъымэныр мэгуфіэ, ауэ дэрэжэгъуэ зытыр нэщІыр зэрикІыракъым, атІэ мазэ лъапІэр къызэринэщІыфращ, икІэм зэрынигъэсыфращ, узыншагъэкІэ Алыхьыр къызэрыхуэупсаращ.

ШІэныгъэліхэм цІыхум лэжьыгъэфІ зэфІигъэк ар къабыл хъуарэ мыхъуарэ къызэрищІэфыну Іэмалхэм ящыщщ: япэм зэрыщытам нэхърэ нэхъыфІ хъуныр, псапэ нэхъыбэжу къэсхьащэрэт, жиlэу а мурад щыпщlам деж зыми гупсысэм зэрихуэныр. Уе- укъимылъагъуми Алыхьым гупсысмэ, абы щэхуу хэлъыр укъызэрищ Тэр зыщумыгъэблэжьар Алыхьым піихамэ гъупщэ. уэ Къытщхьэщытым и къыпщыхуауэ уэу дунейм утетыхукІэ ДынэфІыр аращ. Апхуэдэ ціыхухэм къэзыгъэщіам и къалэнхэр

ехьэліауэ хьэдис лъапіэхэм пщхьэщыкіыркъым. Алы-Алыхьталэм хьыр сыт щыгъуи къыпхуэкъыщокІуэ жиlэу: «Ар фlыуэ слъэгъуа сакъыу, укъихъумэу къынэужь - зэрызэхих сыхуохъу, зэрыпщхьэщытым хуэдэу, пкъутэ хъунукъым зэрыплъи сыхуохъу, зэрыІэ- уэри Абы фІыщІэ хуэпщІу би сыхуохъу, зэрызекІуи сыхуохъу...» (Бухъарий). Алыхьыр фІыуэ плъэгъуамэ, Езыми укъилъэгъуамэ, уи гур къилъэтыным хуэдэу дэрэжэгъуэ уиlэу, Абы и цІэр уи бзэгупэм темыкіыу, и арэзыныгъэр къызэрыблэжьыным зэшыгъуэ умыщізу утелажьэ гъупщэр, сэдэкъэ тыныр мыхьын уохъу!

ГъащІэ къратам и купщІэ дыдэр къызыгурыІуа мусдан мазэр гъащіэм и зы купщіэри, гъащіэ къратам и хуейм мазищ щірагъэгъуу. пычыгъуэ закъуэ нэхъыбэ мыхьэнэри. зэрымыхъур икІи нэщІыр Аль-Хьэсэн къыкіэлъыкіуэ илъэсыр еп- къигъэщіащ. хьэкІыну, абы къыпхилъхьа къарумкІэ гъуэгур хэбгъэщІыну аращ.

«Муслъымэным и лэжьы- щыГэщ, ар къэзынэщІ- зызгъэпсэхунщ» жиГэу зыгъэм ухыпізу Алыхьталэм ми илъэспсо нэщіам хуэ- щысхьыжамэ е нэщіыр зы- піэщ! Алыхьым и фіыгъэкіэ хьидыр махуищкіэ йокіуэкі. хуищар ліэныгъэ закъуэ- дэу псапэ хуатхыу. Абы къи- хуимыгъэшэчыфамэ, хьэ- мелыіычхэмрэ Джэбрэіилрэ ращ». Аращи, нэщіым щынэмыщіауи, зэмылізу- мэрэ махуэм ліыгъуэ-фыкъыхэпха гъэсэныгъэмкіэ жьыгъуэу псапэ нэщі куэд зыгъуэ зэрихьамэ.

мылъагъуу ушхэфын пэт- лэнщ:

1. Пщыліхэм ящыщ зы иутІыпшыжыну. апхуэдэ имыІэмэ, нэгъуэщІым и деж къыщищэхужу ЩХЬЭХУИТ ищІыжыну.

2. НэщІ мазэм къриубыдэу факъырэ 60 игъэшхэну.

3. НэшІ мазэмрэ хьидымрэ иуха иужькіэ мазитікіэ нэщІыжыну.

мыбыхэм языхэз нэхъ мыхъуми умыгъэзэщІамэ, нэщі махуэ блэбгъэкіар упшыныжакъым. ИкІи «нобэ сыхэшхэнщи, иужькІэ СЫПШЫНЫЖЫНЩ», жыпІэу къыпхуэгъунукъым. Нобэ, Алыхьым и шы-

махуэ къэс шхыныгъуэ къым, «сыфакъырэщ» жазэрыхуэныкъуэм хуэдэў, Іэуи куэд урихьэлІэнукъым и псэри абы хуэныкъуэщ. (абы емыкІушхуэ пылъу Псэм шхыныгъуэ хуэхъур къалъытэри, ябзыщІмэ нэхъ къащтэ). Къэнэжыр Нэщіыр зэфіэкіа иужькіэ ещанэращ - мазитікіэ нэмэжджытым кІуэныр зыщы- щІыжынырщ. Ари пхуэ-Іуэхугъуэкъым, щызыгъэтыжыр, КъурІэн дунейм муслъымэн куэд еджэныр пызычыжыр - зэрытетыр къэплъытэмэ, насыпыншэщ. Абы къы- Алыхьыр ф1ыщэу зэрилъа-

куркІэ,

Фигу къэдгъэкІыжын-

щэнукъым Алыхьталэм лІыкІуэм жиІар: «НэщІ мазэр, ищІэн псори зэрыщытын хуейм зыми, мазэ 1000-м пэкІуэн псапэ Алыхьым хуищІынущ». Мухьэмэд бегъымбарым и нэгъуэщІ зы хьэдиси щыІэщ: «Къемэт махуэм яжриlэнущ: «Дунейм щы- **шагъэм къимытlасэу** нэщlахэр нобэ я кхъащ- **мынэщlыфахэм**, **иужькlэ**

лІзу къотэджыкІыж. Абыхэм

жэнэтым къифхи шхын, псы нэхъ гурыхь дыдэхэр къахуэфхь!». НэщІ мазэм муслъымэнзэхьэлІауэ щытын хуейр Алыхьталэращ. Абыхэм ар къыхуигъэгъуну

пщылі щыІэжйолъэly. Рэмэдан Къеджэфхэм мазэм къриубыдэу Къур-Іэныр зэрыщыту ядж. НэщІым и иужьрей махуэхэр мэжджытым щагъакіуэ. Рэмэдан мазэм и 27нэ жэщращ къэдэр жэ-

лъымэным ещіэ Рэмэ- гурыіуакъым нэщіым и гъум къыхэкіыу зэрынэщіын лъапіэщ. Мы гъэм ар хуозэ мамым и гъусэу нэмэз лъамэлыжьыхьым и 27-мрэ піэ ящі, нэщіым теухуа уаз 28-мрэ шызэблэкІым. А йодаІуэ. Зыщыгъэгъупщэн хуей- щи, щхьэусыгъуэншэу и жэщым Мухьэммэд беиухамэ, лъэмыжым икlayи къым Рэмэдан мазэр икla- нэщІыр блигъэкlayэ къе- гъымбарым КъурІэным и къыщыхъуж зэрымыхъунур. ми, нэщ Іыгъыныр зэ- лъытэ ціыхум къемыузіа- япэ Іэятхэр къыіэрыхьащ, пщэфі, нэхъыщіэхэр кіуэурэ аль-Бэщрий рызэфІэмыкІар. Иджыри уэ е гъуэгу темыту, ауэ сыт- Алыхыым къыбгъэдэкІри. щіэныгъэліышхуэм жиіащ: Шэууалым и махуихыр ми «нобэ сыхэшхэнщи, «Лъэщыгъэм и жэщыр мазэ нэщіыр къабыл хъуну, узындунейм къытохьэ, унафэ фІыгъуэр Тхьэм къытлъиящІыну» (97-нэ сурэ). Къэдэр гъэс! Ди хъер зыхэлъым Муслъымэн диныр хьэ- жэщым дэтхэнэ зы цІыху- ди Іэр теІэбэу. Іиман ГъащІэм куэд къыщохъу къыў зи фіэщ хъум апхуэдэ ми адэкіэ къйгъэщіэнум дбгъэдэлъў икій дыўзыншэў икІи щхьэусыгъуэншэу зы щхьэусыгъуэхэр ищІыну- теухуауэ, абы нэмэз ищІа етІанэгъэ пІалъэ Алыхым нэщІ махуэ блэзыгъэкІахэм къым. Абы зыщигъэгъуп- иужькІэ зыщІэлъэІуахэм- дынигъэс!

Алыхьталэм унафэ хуещІ. А жэшым умыжейуэ Тхьэ уелъэlумэ, нэмэз пщІымэ, КъурІэн уеджэмэ хъыфІщ.

Хьид махуэшхуэр лъапіэщ, нэщіыр езыхьэкіа дэтхэнэ зы муслъымэным дежкІи. ЗышыІэныгъэмрэ зыгъэмэжэлІэныгъэмрэ еухри, сытым дежи ущышхэ, псы ущефэ хъуну зэманыр къос. Абы щыгъуэми муслъымэнхэм зыщагъэгъупщэн хуейкъым Іэмал зимыІэ нэгъуэщІ зы Іуэхугъуи - бытыр сэдэкъэр. зыхузэфІэкІ дэтхэнэ зы унагъуэми къулейсызхэм тыгъэ щахуищІыпхъэ піалъэращ икіи нэщіым и иужьрей махуэхэм хьидым ипэ къихуэу ят. Бытырыр къабгъэдэкІыну я къалэнщ унагъуэм щІэс дэтхэнэми, я ныбжым емылъытауэ.

Пасэрей зэманым бытыру цІыху къэс итыну гуэдз килограмм щырыщ хуэдиз хъун къалъысу щытащ. Абы и фІыгъэкІэ къулейсызхэм илъэс псом зыхурикъун хуэдэу шхын хузэхуахьэсырт. КІуэ тэмэму езыхьэкі дэтхэнэ пэтми ар ахъшэкіэ зэрахъуэкІыжу щІадзащ икІи абы и куэдагъыр зытращІыхьыр гуэдзым бэзэрым щиуасэращ. Мы гъэми бытырыр цІыху къэс хуэзэу тумэ-Алыхьталэм и мелыlычхэм нипщl мэхъу. Зи узынхьэхэм псы хуэлізу, мэжа- ар япшыныжыфыну я къакъимыгъэгугъэмэ, DVM Рэмэдан мазэм и махуэ къэс хуэзэу тумэн пщІы-_щхьэщатыкІырыпшІ нущ. Ахъшэ нэхъыбэ птыхэм я гупсысэхэр нэхъыбэу хукіэ, дауи, нэхъ псапэжщ. Мухьэммэд бегъымбарым жиlащ: «Нэщlыр ягъэлъапіэ, и гуэныхыр щіылъэмрэ уафэмрэ я зэхуакум дэлъщ, Алыхьым и пщыліым бытырыр итыху». А псалъэхэм яужькІэ бытыр сэдэкъэр фарзу (Іэмал имыІэу гъэзэщІэн хуейуэ) къэлъытапхъэщ.

Хьидым и япэ пщэдджыжьым муслъымэнхэр, пщэдщыр (лейлатуль кадр) джыжышхэм и пэ къихуэу. икІи ар псом нэхърэ нэхъ мэжджытым макіуэри, Іи-

Унагъуэ гъуэ Іэфіхэр, гурыхьхэр щанэхъыжьхэм йохъуэхъу, я минхэм нэхърэ нэхъ лъа- шагъэ яlэну. Нэщlикlыж

Рэмэдан мазэ лъапіэм и

Франджы псапащІэ гупым

«КъурІэным дэщІыгъуу» телесериалыр Франджым гъэщіэну къыщыгъэлъэгъуэн щіа-

ни» франджы псапащіэ зышыіэныгъэ ин, ліыгъэ гупым нэщіым и япэ ма- къызэрымыкіуэ, ерыщахуэхэм щегъэжьауэ къэра- гъышхуэ пхэлъын хуейщ, лым къыщызэригъэпэщащ - жаІэ фильмыр къызэ-«КъурІэным дэщІыгъуу» зыгъэпэщахэм. - Абы щіэр, абы и мыхьэнэр фран- хущіокъу».

джыбзэкІэ утыку кърахьэну. «КъурІэным дэщІыгъуу» фильмыр серие 30 мэхъу икІи нэщІым и кІыхьагъкІэ пщыхьэщхьэ къэс ягъэлъагъуэ. Тхыгъэ лъапІэм топсэльыхь дунейм и щІыпІэ куэдым щыщу абы

фІы дыдэу хэзыщІыкІхэр. «КъурІэныр гукІэ зэрамуслъымэн куэд щІохъуэпс. Ар хуабжьу лэжьыгъэ гугъущ зэбгъэхъулІэн паикІи «ДАРИФТОН оф Компа- пщІэ фІэщхъуныгъэ лъагэ,

серие куэд хъу фильмым и щхьэкІэ къэмынэу Къуркъэгъэлъэгъуэныгъэр. Мы Іэным и зы напэкіуэці къэралым и муслъымэн- нэхъ мыхъуми махуэ къэс хэм япэ дыдэу Іэмал ягъуэ- гукІэ зэрагъэщІэну дунейм тащ зэрахьэ диным и куп- щыпсэу цІыху мелуанхэр

Накъыгъэм и нэмэз щІыгъуэхэр • Фи лъэјукјэ

Махуэхэр	Пщэд- джыжьыр			Ичын- дыр	Ахъшэ- мыр	Жасыр	
1, тхьэмахуэ	03.27	04.58	12.13	16.06	19.11	20.51	
2, блыщхьэ	03.25	04.58	12.13	16.06	19.11	20.51	
3, гъубж	03.24	04.55	12.13	16.06	19.13	20.53	
4, бэрэжьей	03.22	04.54	12.13	16.07	19.14	20.54	
5, махуэку	03.20	04.53	12.13	16.07	19.16	20.56	
6, мэрем	03.18	04.51	12.13	16.07	19.17	20.57	
7, щэбэт	03.16	04.50	12.13	16.08	19.18	20.58	
8, тхьэмахуэ	03.15	04.49	12.13	16.08	19.19	20.59	
9, блыщхьэ	03.13	04.48	12.12	16.09	19.20	21.00	
10, гъубж	03.11	04.46	12.12	16.09	19.21	21.01	
11, бэрэжьей	03.10	04.45	12.12	16.10	19.22	21.02	
12, махуэку	03.08	04.44	12.12	16.10	19.23	21.03	
13, мэрем	03.06	04.43	12.12	16.10	19.25	21.05	
14, щэбэт	03.05	04.42	12.12	16.10	19.26	21.06	
15, тхьэмахуэ	03.03	04.41	12.12	16.11	19.27	21.07	
16, блыщхьэ	03.02	04.40	12.12	16.11	19.28	21.08	
17, гъубж	03.00	04.40	12.12	16.11	19.28	21.08	
18, бэрэжьей	02.59	04.38	12.12	16.12	19.30	21.10	
19, махуэку	02.57	04.37	12.13	16.12	19.31	21.11	
20, мэрем	02.56	04.36	12.13	16.12	19.32	21.12	
21, щэбэт	02.55	04.35	12.13	16.13	19.33	21.13	
22, тхьэмахуэ	02.53	04.34	12.13	16.13	19.34	21.14	
23, блыщхьэ	02.52	04.33	12.13	16.13	19.35	21.15	
24, гъубж	02.51	04.32	12.13	16.14	19.36	21.16	
25, бэрэжьей	02.49	04.32	12.13	16.14	19.37	21.17	
26, махуэку	02.48	04.31	12.13	16.14	19.38	21.18	
27, мэрем	02.47	04.30	12.13	16.15	19.39	21.19	
28, щэбэт	02.46	04.29	12.13	16.15	19.40	21.20	
29,тхьэмахуэ	02.45	04.29	12.14	16.15	19.41	21.21	
30, блыщхьэ	02.44	04.28	12.14	16.16	19.41	21.21	
31, гъубж	02.43	04.28	12.14	16.16	19.42	21.22	

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я Іуэхущіапіэм къыдитащ.

Напэкіуэціыр зыгъэхьэзырар ЖЫЛАСЭ Замирщ.

сэбэпынагъыр журтхэми зэхагъэкІ

Языныкъуэхэр махуэм и кІыхьагъящіащ муслъымэнхэм яіыгъ нэщіым ціыхум сэбэпынагъ ин хэм апхуэдэу щащіэр нэщіым Къызэрыщіэкіамкіэ, НЭЩІЫР муслъымэнхэм я фарджыжь нэмэзымрэ пшапэр зэхэуа зиблым языхэзщ. Абы къыпэкІуэ иужькІэрэт псапэм къищынэмыщіауэ, ціыхум

Мазихкіэ екіуэкіа къэхутэны- щыщу куэд ткіуащ, кіэтіийхэр игъэкІэ щыхуейм и деж шхэрт, адрей- гъэм кърикІуахэр хьэлэмэтыщэт. къэбзащ, нэгъуэщІ узыфэ куэди къызэригъэувым хуэдэу пщэд- я узыншагъэр хэпщІыкІыу ефІэ- нэщІыр сэбэп яхуэхъуу къалъыкІуащ, ахэр мэжэлІэным тыншу пэщІэтыф хъуащ, лейуэ ятель щэм

нэщІахэм лъэныкъуэ езащ. Псом хуэмыдэу тащ зэрыпшэрым къыхэкІыу гулъынтхуэ, фошыгъу узыфэхэр зиІэ-

> - АдэкІэ делэжьынущ а сэбэпынагъ псори къызыхэкІыр къызэрыхъу щІыкІэр убзыхуным, - жеІэ Израилым Егъэджэныгъэмкіэ и министерствэм и щіэныгъэ лэжьакІуэ нэхъыщхьэ Мадар Заха-

Рэмэдан мазэ лъапІэм псапэшхуэ зэрыпылъым къищынэмыщауэ, ар узыншагъэмкІи зэрысэбэпыр дэтхэнэ зы муслъымэнми ещІэ. Армырамэ, ар Алыхьталэм фарз къытщищІынтэкъым. Муслъымэнхэм яІыгъ нэщІым и фІагъыр журт щІэныгъэліхэм иджы адрейхэми

КъБР-м шыІэ МВД-м къет

Кавказым и къуэ пэж

Сосналы Сулът Іан къызэралъхурэ илъэс 80 ирикъуащ

щіыхь зиіэ и дзэ кхъухьлъатэзе- къым. хуэ, АР-м зыхъумэжыныгъэмкІэ и министру щыта, зауэ нэужьым хъазхэм куржы зэрыпхъуакІуэхэр лъэр бийм щыхъумэныр къызэа республикэм и вице-премьеру къащытеуэм, ди къуэш лъэпкъым куэдрэ лэжьа Сосналы СулътІан якъуэувэну ежьащ Сосналыр. Абы Аслъэнбэч и къуэр къызэралъхурэ илъэс 80 ирикъуащ мэлыжьы-

СОСНАЛЫ Сулътlан ціыху зэпіэ-зэрытыр, іэдэбыр, губзыгъэр и лъэпкъ хабзэхэмрэ зыщаптыка аттэми, зи щхьэр зыхъумэжын хуей Іущыгъэхэмрэ щебэкъуа зэи къэхъуауэ къыщІэкІынкъым. Пасэу зи ва Кавказым ис лъэпкъ зыбжанэм адэр зыфіэкіуэда щіалэщіэм я сатырхэм хэтащ ди щіалэ хахуэ гъуазэ хуэхъуар и анэрщ, гъащІэм къыщыхихыну лъагъуэр зыубзы- унэтакку къалэныр зи пщэ дэлъа хуар езыращ. 10-нэ классыр къиуха нэужь, ар щіэтіысхьащ кхъухь- дэлъ щіэныгъэмрэ іззагъымрэ лъатэзехуэхэр щагъэхьэзыр дзэ къалъытэри. Сосналы Сулътlан еджапізу Сызрань дэтым. Абы штабым и унафэщіу, иужькіз Абиужькіз Жуковым и ціэр зезыхьэ, хъаз Республикэм зыхъумэжыдзэ унафэщіхэр щагъэхьэзыр ака- ныгъэмкіэ и министру щытащ. демиер къиухащ.

ри, полкым и командир хъуащ. лъэхъэнэр Абхъазым и щхьэхуи-Щіэныгъэ нэхъыщхьэ зригъэгъуэта тыныгъэм щіэбэн къарухэм унанужь, Авиацэ центрым и унафэ щахуищіарщ. Дзэ Іуэхум фэщіу лэжьащ. Илъэс 30-кіз уэгум фіыуэ хэзыщіыкі, дзыхь зыхуащі, «щызекlya» цІыхум и хэкужь сыт хуэдэ щытыкlэми хэкіыпіэ

Абхъазым и Ліыхъужь, СССР-м хъуеиншэу зэрыщытам шэч хэлъ- пылъу зи къалэнхэр зыгъэзащіэ

1992 гъэм шыщхьэуІум и 14-м абцІыхугъэр, напэр, къуэшыгъэр и гъуазэу къекіуэкіырти, утыку къринэфынутэкъым ныбжьэгъу куэд щиіэ Апсны щіыналъэр.

Зауэм пэмыплъа, бийм зэрыпэщі эувэн къаруушхуи зимыі э, лъэпкъ мащІэм а лъэхъэнэм ягуэукуэди. А псом я пашэ Сосналыр дзэ комитетым хагъэхьащ, бгъэ-

Генерал-лейтенант Сосналым Кхъухьлъатэзехуэм щыщіидзэ- нэхъ хьэлъэ дыдэу и гъащіэм хэта шіыгур фізіэфіу, абы хуэнэ- пэж къыхуэзыгъуэтыф, щіыхь хур къигъанэў, къуэш нэхъыжьым

дзэпщым и Іэмыщіэ къралъхьат зауэм зыкІи хуэмыхьэзыр щІынагъэпэщыныр. ХузэфІэкІащ ар абы. АР-м и япэ президент Ардзинбэ Владислав, зыхъумэжыныгъэмкІэ министр Сосналы СулътІан, фронтым и Іэтащхьэ Дбар Сергей сымэ я къару зэхэлъырщ Абхъазыр текІуэныгъэмрэ шхьэхуитыныгъэмрэ хуэзышар. - Абхъазым и иджырей тхыдэм

зи цІэр нэхъ ІупщІу къыщыгъэцІыху щэджащэхэм лъэгъуа ящыщщ Сосналы СулътІан, - щыжиІат АР-м и Президент къулыкъур илъэс куэдкІэ езыхьэкІа Бэгъэпщ Сергей къы аха интервьюм. - Ар хуабжьу псэ хьэлэл зиіэ, удэлэжьэну, уепсэлъылІэну гуапэ цІыхут. Къэбэрдей-Балъкъэрым и къуэ пэжу зэрыщытым къыщымынэу, абы лэжьыгъэшхуэ иригъэкІуэкІащ Кавказ Ищхъэрэм ис лъэпкъхэмрэ абхъазхэмрэ зэпыщІэным хуэунэтіауэ. Къэбэрдейм къикіыу япэ дыдэу Абхъазым дэІэпыкъуну къэкІуахэм ящыщщ Сосналыр. Дэ ди насып къикІащ апхуэдэ цІыху къызэрыткъуэувамкІэ, и щхьэ Іуэ-

ANGUE MICANGE

хуэдэу къызэрыдбгъурыувамкІэ. ЛІыхъужьыгъэ ин къызэрызыкъуихам нэмыщІ, цІыхугъэшхуэ, хьэл-щэн дахэ зиlэт ар. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, и ныбжьыр илъэс 66м иту дунейм ехыжаш генераллейтенант, хэкулІ нэс Сосналы СулътІан. Ар къелакъым къеуэлІа уз бзаджэм. Апхуэдэ хъыбар гуауэр зи жагъуэ мыхъуа яхэтауэ къышІэкІынкъым зэш лъэпкъхэм. «Ди Сулътlан» - арат абы къызэреджэр абхъазхэр, Сосналым и цІэр щаІэтырт Къэбэрдей-Балъкъэрым, абы пшІэ шыхуашІырт Кавказ Ишхъэрэ псом.

ФЫРЭ Анфисэ.

ныбжьыр илъэс 16 иримы-

къуахэм бэнэкІэ хуитымкІэ

я урысейпсо командэ къы-

хэхам и тренер нэхъыжь

Генерал Сосналым теухуа

Фэеплъ зэхьэзэхүэм хэ-

тащ Къэбэрдей-Балъкъэ-

рым, Налшык къалэм, Аб-

хъазым я командэ къыхэ-

екіуэкі зэіущіэм и саўгъэт

нэхъышхьэхэм шІэбэнаш

зи ныбжьыр илъэс 14-17-м

ит я хьэлъагъ елъытауэ гуп

Иджы етІуанэу

документальнэ фильмыр

къагъэлъэгъуа нэужь зэ-

Царгуш Денис.

пеуэхэм щ адзащ.

Щы ахэр къыдагъэщтэж

«Дружба» (Мейкъуапэ) «Спартак-Налшык» (Налшык) - 1:0 (0:0). Мейкъуапэ. «Дружба» стадион Мэлыжьыхьым и 23-м. ЦІыху 500 еплъащ.

Судьяхэр: Привалов, Ежак (тІури Сочэ щыщщ), Габагков (Владикавказ).

«Дружба»: Хьэшыр Т., КІыщ, Далий, Кириленкэ, Мэкъуауэ (Васильев, 70), Пекъу, Багъэтыр, Уэрэзей (Гъыш, 70), Къурашын (Іэшэ, 40), Делэкъу (Крылов, 80),

«Спартак-Налшык»: Антипов, Белоусов, Шумахуэ И., Сындыку, КІэдыкІуей (Жангуразов, 58), Ольмезов, Хьэшыр А., Масленников, Дэхъу (ХъутІэ, 78), Торосян (Ульбашев, 86), ЛІуп.

Топыр дигъэкіащ Іэшэм, 52 -пенальтикІэ (1:0). 28-нэ дакъикъэм ЛІупым

пенальтир худэгъэк акъым. **Дагъуэ къыхуащіащ** KlэдыкІуейм, Далийм, Шумахуэ И., Ольмезовым, Хьэшыр А., Пекъум, Васильевым, Іэшэм, Хьэшыр Т., Крыловым, КІыщым, Сын-

Джэгум къыхахуащ Крыловыр (82-нэ дакъикъэм).

УРЫСЕЙ Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и Япэ гупым щекІуэкІ зэхьэзэхуэм и тющірэ ебланэ джэгугъуэм хыхьэу щэбэт кіуам «Спартак-Налшыкыр» Мейкъуапэ щыlущlащ абы и «Дружба»-м. Зэхьэзэхуэм и турнир таблицэм и иужьрей увыпіэхэм къыщыувыіа хэгъэрейхэмрэ мы гъэ джэгугъуэм зэрыщІидзэжрэ зэи хузэфІэмыкІауэ тхьэмахуэ блэкіам япэ текіуэныгъэр щызыІэрызыгъэхьа шыкдэсхэмрэ я зэпэшіэтыныгъэр хуэм дыдэу къыщІидзащ. Командэхэм

къызэрагъэпэщыну ебгъэрыкІуэныгъэхэр и къежьапІэм щыужьыхыжырт е я хьэрхуэрэгъухэм къызэпаудырт.

Япэў гъуэм нэхъ пэгъунэгъу хъуар хэгъэрейхэращ. Етхуанэ дакъикъэр екlуэкІыў Антиповым и штрафнойм хуэкІуэ «Дружба»-м и хуэдиз зыхъумэжыныгъэр футболистыр ди щІалэхэм хэгъэрейхэми щыуагъэнхабзэм къемызэгъыу къа--ъэувыІащ. Штрафнойр зыгъэзэщІа Къуэным топыр гъуэм ищхьэкіэ игъэкіуащ.

КъыкІэлъыкІуэ ебгъэрыкІуэныгъэри къызэзыгъэпэщар мейкъуапэдэсхэращ. Нэхъапэми хуэдэу, ди щІалэхэм яІэщІэщІа щыуагъэм штрафной кърикІуащ. Илжы топым ди гъуащхьэ-

хъумэхэм кърагъэгъэзащ. Хуэмурэ екіуэкі джэгум зэхьэрхуэрэгъухэм набдзагубдзаплъагъэр яфІигъэ-кІуэда хуэдэт. ЩытыкІэр япэу къигъэсэбэпыну мурад ищіащ Ліупым. «Дружба»-м и гъуащхьэхъумэхэм яІэщІэкІыу штрафнойм ихьа налшыкдэсхэм я гъуащхьауэр, хабзэр къызэпауду фІэкІа хэгъэрейхэм къахуэгъэувы акъым - пенальти! Еуэну бгъэдыхьа ар къэзылэжьа ЛІупым и мурадыр и кІэм нэс хуэгъэзэщІакъым. Гъуэм и пкъом пэгъунэгъуу дигъэкІын игугъа топыр зымащіэкіэ блэлъэтащ.

«Спартак-Налшыкым» къемыхъулІа пенальтир къыумылъытэмэ, зэпэщіэтыныгъэм, нэхъапэми хуэдэу, жыджэрагъ хэлътэкъым. Командэхэм гулъытэ

нэхъыбэ зыхуащІыр зыхъумэжыныгъэрат.

Зэlушlэм и япэ Іыхьэм и кІэух дакъикъэм ирихьэлІэу ди щІалэхэм угловой къыхатащ. Абы хэту топыр къызы-Іэрыхьа Ліупым Іэмалыфі иІащ бжыгъэр къызэІуихыну, ауэ ар щхьэкІэ зэуа топыр «Дружба»-м и гъуащхьэтет Хьэшырым къищтащ.

Загъэпсэхуу къихьэжа зэхьэрхуэрэгъухэр нэужь нэхъ жан къэхъуащ. Абы кърикІуащ хэгъэрейхэм я ебгъэрыкІуэныгъэ шынагъуэри. Ди штрафнойм щихьэм топыр къызыІэрыхьа «Дружба»-м и футболистыр налшыкдэсхэм я гъуащхьэхъумэм ириудащ. Хабзэр къызэпаудауэ къэзылъыта судьям метр 11-мкІэ игъэлъэгъуащ. Апхуэдэ унафэмкІэ и мыарэзыныгъэр жыджэру къэзыгъэлъэгъуэну хуежьа Шумахуэм судьям дагъуэ къыхуищІащ.

Пенальтир игъэзэщІэну топым бгъэдыхьащ япэ Іыхьэм и кІэух дакъикъэхэм джэгум къыхыхьа Іэшэм. Нэхъапэјуэкіэ Ліупым къемыхъулІар хэгъэрейхэм я гъуащхьэхъумэныкъуэм дагъуэншэу хузэфіэкіащ - 1:0.

ЩытыкІэр псынщІэ дыдэу ягъэзэкІуэжыну ипэкІэ «Спартак-Налшыкым» и ебгъэрыкІуэныгъэхэм хуэфэщэн кІэух ирагъэгъуэтыфыртэкъым - ахэр зэуэ топыр гъуэм блэлъэтырт е «Дружба»-м и гъуащхьэхъумэхэм ебгъэрыкІуэныгъэр къызэпаудырт. АпщІалэхэр штрафной еуэну Іэмал зыкъомрэ къа- 5:0. хукъуэкІырт.

Зэхьэзэхуэм и кІэм нэблэгъауэ мейкъуапэдэсхэм арзэlущlэм къыхыхьа Крыло- и «Алания-2»-р. вым ди щалэхэм ящыщ зы ириудащ. Судьям дагъуэ

къызэрыхуищамкіэ мыарэзыуэ къемызэгъыу зызыщТ а щІалэр джэгум къыхахуху vвыlакъым

Тхьэмахуэ ипэкіэ джэгукіэ дахэ къагъэлъагъуэу япэ текІуэныгъэ «Спартак-Налшыкыр» къуэшхэм къыхагъэщіауэ зэпэщІэтыныгъэр иухащ. Хьэлэмэтращи, дэсхэм я тренер нэхъыщхьэу Биджиев Хьэсэнбий и пэкіэ лэжьа КІэбышэ Зауррэ Шакъ Ашэмэзрэ ар иужь лъэхъэнэм къыхагъэщащ. Гъатхэпэм и 27-м 3:1-уэ къытекІуащ Налшык щыхьэщІа КІэбышэр зи пашэ Псы-хуабэ и «Мэшыкъуэ-КМВ»-р. Щэбэт кіуам Мейкъуапэ къыщефіэкіащ Шакъыр зи тренер нэхъыщхьэ икІи «Спартак-Налшыкым» хэкІыжа щІалэ зыбжанэ зыхэт «Дружба»-р. Абыхэм къагъэлъагъуэ хъуэжыкіафіэ дызэрымыхъуар икІи нэхъапэм я лэжьэкІэмкІэ мыарэзыуэ трагъэкІа гъэсакІуэхэр нобэрейхэм къыда-

гъэщтэжащ. ТІощІрэ ебланэ джэгугъуэм и адрей зэјущјэхэм мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикІуащ: «ТІуапсы» (ТІуапсы) - «Динамо» (Ставрополь) -2:1, «Кубань-Холдинг» (Новокубанск) - «Легион Динамо» (Мэхъэчкъалэ) - 1:0, «Анжи» (Мэхъэчкъалэ) «Чайка» (Песчанокопскэ) -**3**:**6**, «**Форте**» (Таганрог) «Биолог-Новокубанск» (Прогресс) - **2**:**2**, «**Алания-2**» (Владикавказ) къуэ-КМВ» - 1:1, «Ротор-2» (Волгоград) - «Черномошэу ирагъэкlуэкlыфыртэ- рец» (Новоросийск) - 0:5, «**ЕсэнтІыгу**» (ЕсэнтІыгу)

КъыкІэлъыкІуэ зэІущІэр ди шІалэхэм Налшык шрагъэкІуэкІынущ. Мэлыжьыгуэру хабзэр къызэпаудащ. хьым и 30-м абыхэм къра-Дакъикъэ зыбжанэ ипэкІэ гъэблэгъэнущ Владикавказ

ЖЫЛАСЭ Замир.

ЛІыхъужьым и фэеплъ зэІущІэ

Налшык дэт «Гладиатор» **УНИВЕРСАЛЬНЭ СПОРТ КОМ**плексым шекІуэкІаш «Сосналы СулътІан и мемориал» зыфіаща бэнэкіэ хуитымкіэ матч зэіущіэ. Ар хуэгъэпсауэ щытащ зауэлі ціэрыіуэр къызэралъхурэ илъэс 80 зэрыри-

АБХЪАЗ Республикэм зыхъумэжыныгъэмкІэ министру щыта, Абхъазым и ЛІыхъужь Сосналы СулътІан и юбилейм ирихьэлІэу Къэбэрдей-Балъкъэрым къэкІуащ ди къуэш республикэм къикіа бэнэкіэ хуитымкіэ спортсмен щіалэшІэ командэмрэ Республикэм и Парламентым и вице-спикер Авидзбэ Фазлибей зи Іэтащхьэ гупым-

зэІуахым матч зэІущІэм хуитыныгъэр

къызэхуэсахэм яхуиІуэтэ- хуауэ Абхъаз Республикэм спортсменхэм

Фэеплъ зэхыхьэр къыщы- жащ абхъаз лъэпкъым я и президент Бжание Алъэн яхъумэжыхэтхэмрэ хьэщ эхэмрэ пса- нымк э бэнэныгъэм Къэлъэ гуапэхэмкІэ захуигъэ- бэрдей-Балъкъэрым къикъыхигъэщащ гъэув, щхьэхуэу

и тхыгъэм къеджащ.

Зэхыхьэм хэтащ генерал хахуэм къулыкъу защ КъБР-м спортымкіз кіахэм ліыхъужьыгъз щыз- къыдэзыщіахэмрэ и унаминистрым и къуэдзэ Хэжь рахьар. Гупым и пашэм гъуэм щыщхэмрэ, хабзэгъэзэшІакІуэ Къэбэрдей-Балъкъэрым щхьэхуитщІыжыныгъэм властым и ліыкіуэхэр, и хьэщІэхэм къабгъэдэкІыу хуэунэтІа зауэм Сосналы зэкъуэш республикэхэм зэхыхьэм къыщыпсэлъащ Сулътlан увыпlэшхуэ зэры- я ветеран, спорт зэгухьэ-Авидзбэ Фазлибей. Абы щиlыгъам икlи абы теу- ныгъэхэм щыщхэр. Ахэр

хъуащ зэјущіэ дахэ удэзыхьэх къагъэлъэгъуэну. Налшык щекіуэкіа фэеплъ зэlущіэм къеблэгъа кlахэмрэ ягъэпэжащ грахьэщіэ лъапіэхэм яхэтащ мотэхэмкіэ, кубокхэмрэ ме-Абхъазым спорт бэнэкІэмкІэ и федерацэм и президент, Урысей Федерацэм, Европэм, дуней псом зыбжанэрэ я чемпион, 2012 ахъшэ саугъэтхэр. гъэм екіуэкіа Олимп Джэгуехъуэ- хэм домбеякъ медаль къы-

11-у гуэшауэ щыта спорт-ЗэпэшІэтыныгъэ гуащІэхэм пашэныгъэр шиубыдащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и командэ къыхэхам. Абы къакІэлъокІуэ налшык-

дэсхэр. ХьэщІэхэр ещанэщ. ТекІуахэмрэ къыхэжаныдалхэмкІэ. КъищынэмыщІауэ, абыхэм ираташ генералым и щхьэгъусэ Сосналы Любовь игъзува

КЪЭХЪУН Бэч.

«Онегин Евгений» адыгэбзэкІэ мэпсалъэ

Пушкин Александр и «Евгений Онегин» романыр Налшык дэт «Принт-Центр» тхылъ тедзапіэм къыщыдэкІащ, Хьэмыз Руслан адыгэбзэкіэ зэридзэкіауэ.

ХЬЭМЫЗЫР Дзэлыкъуэ щІыналъэм хыхьэ Къармэхьэблэ къуажэм къыщалъхуащ. Курыт еджапІэ нэужьым Ломоносов М. В. и цІэр зезыхьэу Москва дэт къэрал университетыр къиухащ. МКъУ-м и аспирантурэм къагъанэри, физическэ химием щыхуеджащ. ЩІэныгъэлі цІэрыІуэщ, химие щІэныгъэхэм я докторщ. Москва щопсэу икІи щолажьэ. Дуней псом щыціэрыіуэ, Вернадский В. И. и ціэр зезыхьэ, Урысейм ЩІэныгъэхэмкІэ и академием геохимиемрэ щ энхутэ химиемкІэ и институтым сорбцие ІэмалхэмкІэ и лабораторэм и уна-

Хьэмыз Руслан зэдзэкІын Іуэхум и щыпэ зепщыткъым. Абы фіыуэ къехъулІауэ щытащ Пушкиным и нэгъуэщ Ттхыгъэхэри, Лермонтовым и усыгъэм щыщхэр, Хэку зауэшхуэм и дамыгъэ хъуахэу къалъытэ «Тёмная ночь», «В землянке», «Катюша», «Лизавета», «Вот кто-то с горочки спустился», «Враги сожгли родную хату», «Первым делом, первым делом самолёты», «Синий платочек», «Эх, дороги!» уэрэдхэм я псалъэхэр.

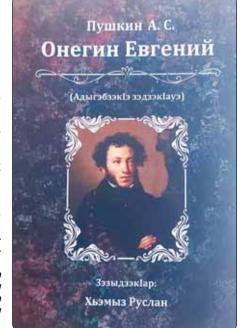
Фигу къэдгъэкІыжынщи, «Евгений Онегин» усыгъэ романыр нэхъапэкІэ адыгэбзэкІэ зэрадзэкІащ КъБР-м и цІыхубэ усакІуэ Тхьэгъэзит Зуберрэ

Щауей Мидэрэ. Хьэмыз Руслан зэрызэридзэкla

хъэтІыр щхьэхуэщ. ЗэдзэкІакІуэр зи ужь ихьар адыгэбээ гуры уэгъуаф 1экІэ тхыгъэ цІэрыІуэр ди пащхьэ кърилъхьэнырти, ар къехъуліащ. Я нэхъ къызэрыгуэкІми тыншу щІиджыкІыфынущ тхылъыр. Нэхъри удехьэх сурэт гуэдзэнхэр зэрыщ Іигъуами. Ар гъэщІэрэщІащ Кипренский О., Самокиш-Судовская Е., Серов В., Рудаков К., Волков И., Репин И., Тимошенко Л., Малхозовэ С. сымэ я сурэтхэмкіэ.

«Мы тхылъым сыщелэжьым щыгъуэ сигу къэзгъэкІыжырт ди сабиигъуэр щекіуэкіа адыгэ къуажэжьыр, Балъкъ и аузым дэт Къармэхьэблэ къыщытщіа анэдэльхубзэм щыщ, си адэшхуэм и таурыхъхэр, хъыбархэр къызэрызжиІэжу щыта бзэ къабзэм и льэужьхэр. Адрей мурадхэм нэмыщі, ди адыгэбзэм и хъумэным, и гъэбэгъуэным схузэфІэкІ хэслъхьэну гухэлъ си́Іэти, ара́щ сэри мы Іуэху хьэ́лъэм зыщ*Іестар»*, - жеlэ Хьэмызым. Абы фІыщІэ яхуещІ тхылъыр къыдэкІыным зи гуащІэ хэзылъхьахэм: «Адыгэ псалъэ» газетым и редактору илъэс куэдкІэ лэжьа, Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и Хьэфіыціэ Мухьэмэд, «Іуащхьэмахуэ» журналым и редактор нэхъыщхьэ Мыкъуэжь Анатолэ, тхыгъэхэр зэзыгъэзэхуэжу къеджэжахэу Бэвыжь Маринэрэ ЩауэцІыкІу

«Онегин Евгений» романыр Хьэмыз Руслан щызэридзэк ым, «Онегин и строфа» жыхуаІэм зэрытетыным ху-

щІэкъуащ. Руслан тхакІуэкъым икІи усакІуэкъым. ИтІани, адыгэ жылэжьым къыщыхъуа, хуиту бзэр зыгъэшэрыуэ, лъэпкъым псэ къабзэкІэ пыщіа щіалэм зэдзэкіыныр къехъуліащ. Тхакіуэшхуэм и гупсысэхэм ди анэдэлъхубзэмкіэ дыщохьэщіэ, и ліыхъужьхэм я шыфэліыфэм нэіурыту ды уоплъэ, бзэм и къарури зыхыдощІэ, едзыгъуэхэр дигу идоубыдэ. Дохъуахъуэ Руслан и лэжьыгъэр махуэ хъуну, литературэм дихьэх щ эджыкіакіуэхэр иіэну, нэгъуэщіхэри къыкІэлъыкІуэну!

НАФІЭДЗ Мухьэмэд.

Интернетыр къигъэсэбэпри

Республикэм и прокурорым и къуэдзэ Белов Сергей диІыгъащ С. теухуа уголовнэ Іуэхур. Ар ягъэкъуаншэ интернетыр къигъэсэбэпу наркотикхэк Іхэр игъэкіыным пыщіауэ щытауэ.

ІУЭХУР щызэхагъэкІым къызэрыщ Іагъэщамк Іэ, илъэс кІуам и гъатхэпэм С.-рэ Н.-рэ ямыцІыху гурым интернеткІэ гурыІуэри, наркотикхэкІхэр зыІэрагъэхьащ. АрщхьэкІэ, ар игъэкІыным теухуа я мурадыр къайхъулІакъым, ахэр полицэм и лэжьакІуэхэм яубыдри.

Ягъэкъуаншэ С. республикэм и прокуратурэр гурыІуэри, Іуэхур судым нэмыс щыкіэ ар жыджэру къадэлэжьащ. Абы ехьэлІа уголовнэ Іуэхум щхьэхуэу елэжьынущ икІи Налшык къалэ судым ягъэхьащ зэпкърыхауэ хэплъэн папщІэ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

дивизионым и Япэ гупым зэхьэзэхүэр зэрыщекіуэкіыр

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ

					_	
Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.
1. СКА 2. «Динамо» Мх. 3. «Чайка» 4. «Форте» 5. «Кубань Холдинг» 6. «Черноморец» 7. «Анжи» 8. «Легион Динамо» 9. «ТІуапсы» 10. «Биолог-Новокубанск» 11. «Спартак-Налшык» 12. «Дружба» 13. «Мэшыкъуэ-КМВ» 14. «Динамо» Ст. 15. «Ротор-2» 16. «Алания-2» 17. «ЕсэнтІыгу»	25 25 25 25 26 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25	19 18 16 13 13 11 8 10 8 7 6 6 6 6 4 2 2	2 5 6 9 6 5 7 9 2 8 9 9 8 7 5 5 4	4 2 3 7 7 8 8 13 9 10 11 13 16 19 20	53-13 46-10 60-18 42-24 36-24 49-28 37-28 32-22 30-42 36-32 22-23 19-30 35-35 32-45 18-52 31-78 13-87	59 59 54 48 45 44 40 33 32 32 30 27 26 25 17 11

Псыкъуийм ихуат сабийр

Урысей МВД-м Шэджэм районым кърахыжащ. И насыпти, а цІыкІур къэщта щи в къудамэм и гъуэгу плъыр Ізнатізм мыхъумэ, фэбжь хихакъым. и взвод хэхам и лэжьакіуэщіэхэм фіышіэ яхуищіащ а щіыпіэм щыпсэум. Абы зэрыжиlамкlэ, я унэм пэмыжыжьэу къыщакІухьрэ пэт илъэсрэ ныкъуэрэ хъу и къуэрылъху цІыкІур псыкъуийм ихуащ. Ар езы пенсионерым и закъуэ къыхуихыжынутэкъым.

«НАЛШЫК - Май - Шэджэм» гъуэгум щыщ Іыхьэу а щІыпІэм хуэзэм деж зи къалэныр щезыхьэкІ, полицэм и лейтенантхэу Сындыку Наурбэчрэ Жансуев Азэмэтрэ къэхъуам гу лъатащ икІи сабийр псынщізу

Полицейхэм пейтея адэшхүэмрэ къуэ-

рылъху цІыкІумрэ я унэм яшэжщ, псори зэрытэмэмыр зрагъащІэри, я къалэным пэрыувэжащ.

Махуэ зыбжанэ дэкІа нэужь, автоинспекторхэр щы ащ кърагъэла щалэ цык ум и унагъуэм, абы и Іуэху зыІутым зыщагъэгъуэзащ. Полицейхэм сабийм саугъэт ціыкіу хуашащ, я автомашинэр зэпрагъэплъыхьри, фэеплъ сурэти зытрагъэ-

ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкIэ-42-57-59; шэнхабзэмкIэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм

42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм -42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

шыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Гэныгъэхэмк Гэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарь Къаншокъуэ Эллэ, корректорхэу Щоджэн Заирэ (3, 4-нэ нап.), Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.), корректорхэм я дэІэпыкъуэгъу Елмэс ФатІимэ. КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Мэлбахъуэ Анжелэ, Щомахуэ Марианнэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм шагъэхьэзыраш.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 • Тираж 2.027 • Заказ №816